

Komisja
Europejska

[JESIEŃ 2013 ▶ NR 47]

panorama

inforegio

▶ Ekoinnowacje

Liderzy spośród regionów UE
kierują się w stronę zielonej
gospodarki

▶ OPEN DAYS: Europejskie
regiony i miasta ruszają
w kierunku Europy 2020

▶ Strategie makroregionalne

▶ Fundusz Solidarności
Unii Europejskiej: szybciej
i prościej

Polityka
Regionalna
i Miejska

▶8

▶ARTYKUŁ WSTĘPNY.....3
Komisarz Johannes Hahn

▶SZYBSZE I PROSTSZE WSPARCIE UE
W PRZYPADKU KLĘSK ŻYWIOŁOWYCH.....4-5

▶POLITYKA REGIONALNA: STYMULATOR
ROZWOJU GOSPODARCZEGO W OBECNYM
KRYZYSIE?.....6-7

▶DODATEK SPECJALNY.....8-11
LIDERZY SPOŚRÓD REGIONÓW
W EKOINNOWACJI ORAZ INTELIGENTNYM,
ZRÓWNOWAŻONYM ROZWOJU

▶UNIwersytet OPEN DAYS.....12-13

▶EFRR A SEKTOR MIESZKALNICTWA.....14-15

▶EUROPEJSKIE UGRUPOWANIE
WSPÓŁPRACY TERYTORIALNEJ.....16-17

▶BUDOWANIE MOŻLIWOŚCI.....18-19

▶CHINY I JAPONIA A UE.....20-21

▶PODEJŚCIE MAKROREGIONALNE.....22-25

▶WASZYM ZDANIEM.....26-29
Polityka spójności z perspektywy
krajowej i regionalnej

▶MAPY.....30-31
Ludność zagrożona ubóstwem lub wykluczeniem
społecznym w roku 2011
Zmiana wskaźnika populacji zagrożonej ubóstwem
lub wykluczeniem społecznym w latach 2008-2011

▶WIADOMOŚCI W SKRÓCIE.....32-33

▶PRZYKŁADY PROJEKTÓW.....34-37
Przykłady projektów z Czech, Hiszpanii
i Wielkiej Brytanii oraz przykłady Europejskiej
Współpracy Terytorialnej

▶OCENA EX-POST POLITYKI SPÓJNOŚCI
W LATACH 2007-2013.....38-39

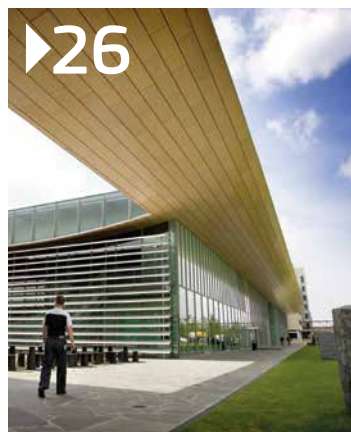
▶PROGRAM.....40

▶14

▶22

▶26

▶38

Zdjęcia (strony):

Okładka: Miejska instalacja paneli słonecznych w Zadarze,
w Chorwacji, © Milosz_M / Shutterstock
Strony 3, 6, 7, 20, 21, 22, 24, 32, 34: © Komisja Europejska

Strona 4: © Shutterstock

Strony 8-9: Komisja Europejska, Le Havre © Igor Plotnikov/
Shutterstock.com

Strona 10: © Styrie, Austria

Strona 11: © Cleantech, Finlandia

Strona 13: © Stowarzyszenie Badań Regionalnych

Strona 14: © ECORYS

Strona 19: © INITS

Strony 24-25: Wyspa Świętego Stefana © Inicjatywa adriatycko-
jorńska; Ventspils © Shutterstock; Baltic Deal © Leyre Mira

Strony 27, 28, 29: Niderlandy © Prowincja Brabancja Północna;

Republika Czeska © Ministerstwo Rozwoju Regionalnego, Belgia

© Region Stołeczny Brukseli

Strona 33: © Gobierno de Extremadura

Strony 35, 36, 37: © LEC, © FIN-EN, © ROP Střední Čechy

Strony 38-39: Niemcy © CRTD, Londyn © Wyzsza Szkoła

Wzornictwa i Komunikacji w Ravensbourne, Hiszpania © IDEA

Czasopismo drukowane jest w języku angielskim, francuskim i niemieckim
na papierze utylizowanym. Jest dostępne w 22 wersjach językowych
na stronie internetowej

http://ec.europa.eu/regional_policy/information/panorama/index_pl.cfm

Prace nad treścią niniejszego wydania zakończyły się w Sierpień 2013 r.

NOTA PRAWNA

Ani Komisja Europejska, ani żadna inna osoba działająca w jej imieniu nie odpowiada za ewentualny sposób wykorzystania
informacji zawartych w niniejszej publikacji ani za błędy, które mogą się pojawić mimo starannego opracowania i drobiazgowej
korekty. Niniejsza publikacja niekoniecznie odzwierciedla poglądy lub stanowisko Komisji Europejskiej.

ISSN 1725-8243

© Unia Europejska, 2013

Powielanie dozwolone pod warunkiem podania źródła.

Wykorzystanie/powielanie materiałów chronionych prawami autorskimi osób trzecich wymaga uzyskania zgody posiadaczy tych praw.

► ARTYKUŁ WSTĘPNY

Johannes Hahn

*Członek Komisji Europejskiej
ds. polityki regionalnej*

Państwa członkowskie zawarły porozumienie w sprawie wieloletnich ram finansowych na lata 2014-2020, które określają maksymalne kwoty dostępne dla każdej głównej kategorii wydatków. Zostaną one przedłożone jesienią do zatwierdzenia w Parlamencie Europejskim i Radzie. Mimo że cięcia w wielu obszarach polityki są nieuniknione, polityka regionalna zostanie nimi dotknięta w najmniejszym stopniu.

Decyzja ta stanowi najwyższe uznanie wpływu polityki regionalnej na rozwój gospodarki i tworzenie miejsc pracy. W ostatnich latach w polityce regionalnej nastąpiło przesunięcie akcentów z infrastruktury na inwestycje stymulujące wzrost i nowe miejsca pracy. Fundusze regionalne są obecnie kluczowym czynnikiem zmian, restrukturyzacji i modernizacji europejskiej gospodarki, zgodnie z celami strategii „Europa 2020”.

Polityka regionalna UE na lata 2014-2020

Nowa, zreformowana polityka regionalna UE jeszcze lepiej przygotowuje Europę na obecne wyzwania na jej drodze do długoterminowego wzrostu: bezrobocie, brak konkurencyjności i zmiany klimatu. Inwestycje w nadchodzącym okresie finansowym mają doprowadzić do reform strukturalnych. Wspierają kluczowe obszary rozwoju gospodarki, które obejmują pomoc MŚP, badania i rozwój, agendę cyfrową oraz gospodarkę niskoemisyjną i zostały przedstawione w Programie wzrostu „Europa 2020”. Działania te wyzwolą pełen potencjał regionów Europy do odbudowy swoich gospodarek i podstaw konkurencyjności.

Innowacje należą do priorytetów w planie na lata 2014-2020, a „inteligentna polityka regionalna” jest niezbędna, by jak najlepiej wykorzystać ograniczone środki publiczne. Zgodnie z tą strategią każdy region wybiera określone priorytety gospodarcze, biorąc pod uwagę swoje mocne strony i przewagę nad konkurencją na rynku światowym. Droga inteligentnej specjalizacji wymaga świadomości mocnych i słabych stron regionu. Wszelkie środki finansowe i wysiłki należy koncentrować właśnie na nich, aby wywrzeć trwałe wpływ i zapewnić najlepsze wykorzystanie ograniczonych zasobów.

Europejskie regiony i miasta ruszają w kierunku roku 2020

OPEN DAYS 2013 „Europejskie regiony i miasta ruszają w kierunku roku 2020” trwać będą od 7 do 10 października 2013 roku, w czasie szczególnie ważnym dla polityki regionalnej. Regiony i miasta w przyszłym miesiącu kończą przygotowania do programów polityki spójności UE na lata 2014-2020. OPEN DAYS stanowią idealną okazję do pogłębienia wiedzy na temat priorytetów oraz wyzwań w kolejnej fazie funduszy strukturalnych i inwestycyjnych, a także do wymiany poglądów dotyczących ukierunkowania płynących z nich środków. Konieczne jest, by regiony i miasta brały udział w kształtowaniu polityk regionalnych, które mają rzeczywisty wpływ na dobro obywateli europejskich i stanowią źródło trwałego wzrostu.

▶ PROSTSZE I SZYBSZE WSPARCIE UE W PRZYPADKU KLĘSK ŻYWIOŁOWYCH

CZEGO MOŻEMY SIĘ NAUCZYĆ Z OCENY ZASTOSOWANIA POLITYKI W CZASACH KRYZYSU?

Po trzęsieniu ziemi w Abruzji w kwietniu 2009 roku Włochom przyznano niemal 500 mln EUR.

Od ponad dekady Fundusz Solidarności Unii Europejskiej (FSUE) zapewniał pomoc regionom Europy dotkniętym przez poważne klęski żywiołowe. Nowe wnioski wprowadzane przez Komisję Europejską mają na celu uprościć oraz zwiększyć efektywność i szybkość działania Funduszu. Możliwe będą przedpłaty środków oraz określone zostaną jasne kryteria ich przydzielania.

Od założenia w 2002 roku Fundusz Solidarności Unii Europejskiej zdołał wesprzeć usuwanie skutków 52 katastrof naturalnych, takich jak trzęsienia ziemi, pożary lasów, susze, nawałnice i powodzie, na terenie całej Europy. Dwudziestu trzem krajom przyznano przeszło 3,2 mld EUR wsparcia.

W ramach nowych wniosków przedstawionych 25 lipca dostępna będzie przedpłata dla regionów dotkniętych klęską po raz pierwszy. Kwota stanowić będzie 10% szacowanego wsparcia (maksymalnie 30 mln EUR).

Proces uzyskania pomocy zostanie przyspieszony dzięki połączeniu procedur zatwierdzenia i implementacji w ramach jednej decyzji.

Zakres działania Funduszu Solidarności zostanie jasno określony, a zarazem ograniczony do klęsk żywiołowych, oraz obejmie specjalne postanowienia dotyczące suszy. Uwzględnione zostaną również niektóre katastrofy spowodowane przez człowieka, które stanowią bezpośredni skutek katastrofy naturalnej oraz powstają w ramach efektu domina.

Wprowadzone zostaną jaśniejsze zasady, a mniejsze, „regionalne” klęski będą musiały spełnić tylko jeden warunek. Oparty on będzie na progu 1,5% regionalnego PKB.

Potrzeba przeprowadzenia reformy

Fundusz Solidarności został utworzony w odpowiedzi na poważne powodzie w Europie Środkowej latem 2002 roku. Inne istotniejsze interwencje obejmują trzęsienie ziemi w Abruzji, we Włoszech w 2009 roku oraz trzęsienie ziemi w Emilii-Romanii w maju 2012 roku, na które razem przeznaczono ponad miliard euro pomocy. Wiele krajów Unii Europejskiej zwracało się do Funduszu z prośbą o wsparcie w usuwaniu skutków powodzi, nawałnic i pożarów lasów. Obecnie środki Funduszu przeznaczone są na pomoc dla

PRZEZNACZENIE ŚRODKÓW

FSUE pomaga państwom członkowskim w finansowaniu operacji nadzwyczajnych przeprowadzonych przez władze, takich jak:

- ▶ przywrócenie niezbędnej infrastruktury do stanu używalności, np. energetycznej, wodociągowej, transportowej, telekomunikacyjnej, opieki zdrowotnej oraz edukacji;
- ▶ tymczasowe zakwaterowanie i pokrycie kosztów nadzwyczajnych działań w celu spełnienia najważniejszych potrzeb ludności;
- ▶ zabezpieczenie infrastruktury prewencyjnej, takiej jak tamy czy wały;
- ▶ ochrona dziedzictwa kulturowego;
- ▶ operacje porządkowe.

Prywatne straty, takie jak zniszczenia prywatnych domów, działalności gospodarczych oraz straty dochodów obejmujące rolnictwo, co do zasady mogą podlegać ubezpieczeniom i nie są pokrywane.

Niemiec i sąsiednich krajów Europy Środkowej, które zostały dotknięte powodzią w tym roku.

Środki Funduszu są przeznaczane głównie na finansowanie operacji nadzwyczajnych przeprowadzonych przez władze. Nie pokrywają one strat poniesionych przez osoby prywatne. Pomoc finansowa jest dostępna dla wszystkich państw członkowskich oraz krajów prowadzących negocjacje akcesyjne.

Z czasem stawało się jednak coraz bardziej jasne, że proces finansowania nie jest wystarczająco elastyczny. Procedura przyznawania pomocy była zbyt długa. Często od wystąpienia klęski żywiołowej do wypłacenia środków mijał rok.

Podczas gdy działanie tego instrumentu było skuteczne w przypadku poważnych katastrof naturalnych, dwie trzecie otrzymanych wniosków dotyczących tak zwanych katastrof „regionalnych” nie osiągały wymagalnego progu strat. Większość z nich nie spełniała wyjątkowych kryteriów i musiała być odrzucona, co skutkowało rozczarowaniem zainteresowanych osób.

Nowe wnioski wyraźniej określają komu i w jakim stopniu przysługuje pomoc, w szczególności w przypadku „regionalnych” klęsk żywiołowych. Zasady zostały uproszczone w taki sposób, aby umożliwić szybsze wypłaty środków, a nawet przedpłaty w przypadku pierwszej klęski w danym miejscu.

Temat priorytetowy – zapobieganie ryzyku

Zmienione rozporządzenie o Funduszu Solidarności ma na celu zachęcenie państw członkowskich do wprowadzenia w życie strategii prewencji klęsk żywiołowych oraz zarządzania ryzykiem. W okresie finansowym 2014–2020 zapobieganie ryzyku stanowić będzie jeden z priorytetowych tematów polityki spójności, która przewiduje istotne kwoty dla państw członkowskich w ramach nowych programów funduszy strukturalnych.

Sposób działania

W przypadku „poważnych klęsk żywiołowych” istnieje tylko jedno kryterium – straty powyżej progu określonego dla poszczególnych krajów.

Mniejsze, tak zwanych „regionalne klęski żywiołowe” będą również wymagać przekroczenia podobnego progu w wysokości 1,5% regionalnego PKB zamiast spełniać obowiązujące skomplikowane kryteria dotyczące wpływu klęski na ludność, stabilność gospodarczą i warunki życiowe w regionie.

Władze krajowe kraju dotkniętego katastrofą mogą przedłożyć wniosek do Komisji nie później niż 10 tygodni od wystąpienia pierwszych szkód. Następnie Komisja rozpatruje wniosek i, jeśli uzna, że warunki niezbędne do zaangażowania FSUE zostały spełnione, proponuje władzy budżetowej kwotę pomocy uważaną za stosowną.

Jak tylko kwota zostanie udostępniona przez Parlament i Radę, wsparcie zostanie wypłacone z góry w formie pojedynczej transzy. Nie istnieje wymóg planowania ani współfinansowania. Pomoc można wykorzystać w celu finansowania środków nadzwyczajnych od pierwszego dnia wystąpienia klęski żywiołowej.

Komisarz Johannes Hahn powiedział: „Musimy reagować lepiej i szybciej wspierać wysiłki krajów w odbudowie po klęskach naturalnych... Zmiany, które zatwierdziliśmy pozwalają na szybsze i łatwiejsze wykorzystanie Funduszu Solidarności.” Wniosek podlega teraz przyjęciu przez Parlament Europejski i Radę.

▶ WIĘCEJ INFORMACJI

http://ec.europa.eu/regional_policy/the_funds/solidarity/index_pl.cfm

▶ POLITYKA REGIONALNA: STYMULATOR ROZWOJU GOSPODARCZEGO W OBECNYM KRYZYSIE?

Polityka strukturalna UE pozostaje w centrum uwagi publicznej, w szczególności w czasach kryzysu gospodarczego i stosowania środków oszczędnościowych. Najważniejszą metodą przekazu w Unii Europejskiej jest przejrzysta i otwarta debata. Panorama zdaje relację z takiej debaty z udziałem Johannesesa Hahna, komisarza ds. polityki regionalnej UE oraz prof. dr. Michaela Wohlgemutha, dyrektora Open Europe Berlin, która odbyła się 19 lipca w przedstawicielstwie Komisji Europejskiej w Berlinie.

Ludzie ustawiali się w długiej kolejce, żeby tylko dostać się do sali konferencyjnej w przedstawicielstwie KE w Berlinie i posłuchać dyskusji o wadach i zaletach funduszy strukturalnych UE. Debatę zorganizowano w odpowiedzi na kontrowersyjne badanie think tanku Open Europe. Praca zawiera negatywny komentarz na temat „niesatysfakcjonującej współzależności pomiędzy finansowaniem a jego efektami” oraz sugeruje ograniczenie wsparcia w ramach polityki regionalnej wyłącznie do najbiedniejszych regionów i rozpoczęcie prowadzenia własnej polityki regionalnej przez bogatsze regiony.

Komisarz Hahn wyjaśnił, że plan działania funduszy strukturalnych i inwestycyjnych od 2014 roku odpowiada na potrzebę efektywniejszej i uproszczonej polityki regionalnej dzięki skupieniu projektów na strategii wzrostu i tworzenia nowych miejsc pracy „Europa 2020”. Ponadto nowe podejście do polityki regionalnej oznacza, że wydatki są w mniejszym stopniu powiązane z określonymi wstępnymi warunkami, takimi jak posiadanie strategii krajowej sieci transportowej. Nowym elementem jest również większa koncentracja na wspieraniu rozwoju gospodarczego w przeciwieństwie do finansowania wyłącznie projektów infrastrukturalnych.

Odpowiadając na uwagi prof. Wohlgemutha, komisarz Hahn bardzo wyraźnie stwierdził, że ograniczenie wsparcia strukturalnego dla najbiedniejszych regionów jest wykluczone. Komisarz Hahn stwierdził: „Potrzebujemy finansowania we

wszystkich regionach UE, aby zapewnić implementację szerokiej strategii „Europa 2020”.

Podczas dyskusji przedstawiciele niemieckich landów (zarówno wschodnich, jak i zachodnich) podkreślili, że gwarancja finansowania w ramach funduszy strukturalnych i inwestycyjnych z Brukseli zapewnia większe bezpieczeństwo niż dystrybucja środków regionalnych przez rząd w Berlinie. Przedstawiciel z Brandenburgii stwierdził nawet, że wsparcie regionalne jest wyjątkowo ważne dla wschodnich landów niemieckich z uwagi na zniesienie składki solidarnościowych dla „nowych landów”, która obowiązywała po zjednoczeniu Niemiec. Co więcej, przedstawiciele niemieckich regionów podkreślili, że fundusze regionalne uważane są zarówno przez biedne, jak i bogate regiony, jako ważne narzędzia wspomagające akceptację polityki UE przez obywateli.

Chociaż profesor Wohlgemuth pozytywnie odniósł się do zreformowanej polityki spójności, nie został w pełni przekonany i powtarzał swoje argumenty na rzecz skoncentrowania się na finansowaniu wyłącznie biednych regionów i krajów. Podkreślił problemy wynikające z niedokładnych prognoz, które skutkują niską opłacalnością niektórych projektów finansowanych przez UE. Przedstawiciel niemieckich związków zawodowych DGB wezwał do ściślejszej koordynacji projektów pomiędzy różnymi regionami UE z racji „Energiewende” (transformacji energetyki) w Niemczech.

„Potrzebujemy finansowania we wszystkich regionach UE, aby zapewnić implementację szerokiej strategii »Europa 2020«.”

Johannes Hahn – Komisarz ds. polityki regionalnej UE

Następnie rozgorzała dyskusja na temat kryteriów kwalifikacyjnych Funduszu Spójności. Komisarz Hahn potwierdził, że kryteria, mające notabene istotny wpływ na ostateczną alokację, stanowią kość niezgody pomiędzy państwami członkowskimi. Oznajmił również, że dużym problemem jest alokacja funduszy na podstawie kryteriów kwalifikacyjnych, ponieważ Komisja jest uprawniona do korzystania wyłącznie z najnowszych, potwierdzonych danych. Było to przyczyną korzystania z danych sprzed kryzysu zadłużeniowego przy alokacji środków w przypadku Grecji, jak wyjaśnił komisarz Hahn.

Publiczność doceniła kontrowersyjny i otwarty charakter debaty zorganizowanej przez Dyрекcyję Generalną ds. Polityki

Regionalnej i Miejskiej Komisji Europejskiej oraz przedstawicielstwo KE w Berlinie. Okazało się również, że polityka strukturalna UE pozostaje w centrum uwagi publicznej, w szczególności w czasach kryzysu, środków oszczędnościowych i niknącego poparcia dla UE ogółem. Im bardziej przejrzysta będzie ta debata, tym lepiej.

► WIĘCEJ INFORMACJI

<http://ec.europa.eu/deutschland>

Projekt BENET ma na celu badanie alternatywnych biomas w Finlandii.

► LIDERZY SPOŚRÓD REGIONÓW W EKOINNOWACJI ORAZ INTELIGENTNYM, ZRÓWNOWAŻONYM ROZWOJU

Akademia Energii na wyspie Samsø jest centralnym punktem badań nad odnawialnymi i zrównoważonymi źródłami energii w Danii.

Zrównoważony rozwój to jedno z podstawowych założeń strategii „Europa 2020” – tworzenie bardziej zielonej i konkurencyjnej oraz efektywniejszej pod względem wykorzystania zasobów gospodarki w Europie. Europejskie regiony wraz z unijnymi funduszami strukturalnymi i inwestycyjnymi stanowią siłę napędową tego procesu.

Gwałtownie wzrasta globalny popyt na technologie środowiskowe, ekologiczne produkty i usługi oraz pomysły w ramach zrównoważonego projektowania. Światowy rynek, obecnie wyceniany na 1,15 biliona EUR rocznie, może się niemal podwoić przy średnich szacunkach na 2 biliony EUR rocznie w 2020 roku.

Unia Europejska odnosi na tym coraz większe korzyści. Zdaje sobie sprawę z potrzeby wzmocnienia synergii pomiędzy inteligentnym i zrównoważonym rozwojem w kwestii zmian klimatycznych oraz wyzwań związanych ze środowiskiem i energetyką a narastającym problemem niedoboru zasobów. Utrzymanie obecnej konsumpcji oraz modeli produkcji nie jest możliwe. UE musi przekształcić się w ekologiczną gospodarkę napędzaną innowacjami, a polityka regionalna

jako instrument inwestycyjny stanowi kluczowy czynnik w realizacji tego celu.

Sektor ekoprzemysłu w Europie już teraz rozwija się w bardzo szybkim tempie. Zapewnia 3,4 miliona stanowisk pracy oraz notuje większe roczne obroty niż przemysły stalowe, motoryzacyjne i farmaceutyczne.

Można przedstawić wiele dowodów, które potwierdzają, że istotną rolę w stymulowaniu innowacyjności pełnią regiony i duże miasta stanowiące zagłębia przemysłowe, centra kompetencji, inkubatory, parki technologiczne oraz wiele innych rodzajów formalnych i nieformalnych źródeł innowacji. Państwa członkowskie, które intensywnie inwestują w badania i zdolności przedsiębiorcze w takich obszarach jak zrównoważona energia, usługi ekosystemowe czy ekoinnowacje, wyrastają na najbardziej konkurencyjne gospodarki w UE.

Institucje unijne już teraz odgrywają ważną rolę w promowaniu zielonej gospodarki. W latach 2007-2013 w projekty środowiskowe zainwestowano bezpośrednio i pośrednio ok. 105 mld EUR, 30% środków dostępnych w ramach polityki spójności. Z tego 54 mld EUR przeznaczono na usługi

Holenderski pomysł ekologicznych akademików został zrealizowany w Le Havre, Francja.

środowiskowe, takie jak zarządzanie odpadami i wodą, ochrona środowiska i zabezpieczenie przed ryzykiem. Nakłady na ekoinnowacje w sektorze MŚP wyniosły ok. 3 mld EUR, a kolejne 48 mld EUR poświęcono na działania prowadzące do ograniczenia emisji, takie jak czysty transport, wydajność energetyczna oraz odnawialne źródła energii.

W obszarze wydajności energetycznych zainwestowano ok. 10 mld EUR, z czego 4,9 mld EUR przeznaczono na odnawialne źródła energii, takie jak biomasa (1,8 mld EUR), energia słoneczna (1,2 mld EUR), energia hydroelektryczna lub geotermalna (1,2 mld EUR) oraz wiatrowa (0,6 mld EUR).

Czynnik stymulujący konkurencyjność w skali międzynarodowej

Unia Europejska coraz częściej przedstawia ekoinnowacje jako jeden z najważniejszych motorów napędowych swojej gospodarki i konkurencyjności na arenie międzynarodowej.

W okresie programowania na lata 2014-2020 pojawiają się cele tematyczne nowej polityki spójności dotyczące ekoinno-

wacji. Prowadzone będą działania na rzecz przejścia do gospodarki niskoemisyjnej, ochrony środowiska, efektywnego zarządzania zasobami, zrównoważonego transportu i rozwoju gospodarki obiegowej.

Są one ściśle związane z promocją odpowiednich inwestycji, które mają na celu stymulowanie wzrostu i tworzenia nowych miejsc pracy.

Pod koniec 2011 roku Unia Europejska przyjęła plan działania w zakresie ekoinnowacji z zamiarem zwiększenia efektywności działalności środowiskowej, generowania wzrostu i nowych etatów oraz zapewnienia wydajniejszego wykorzystania ograniczonymi zasobami w UE poprzez przyspieszenie korzystania z ekoinnowacji na unijnych rynkach.

Uważa się, że innowacje w zakresie ekologii pozwalają na ograniczenie wykorzystania zasobów naturalnych i emisji niebezpiecznych substancji w całym cyklu życia. Można je dostrzec we wszelkich formach nowych lub znacząco ulepszonych produktów, usług, procesów, metod marketingowych, struktur organizacyjnych itp.

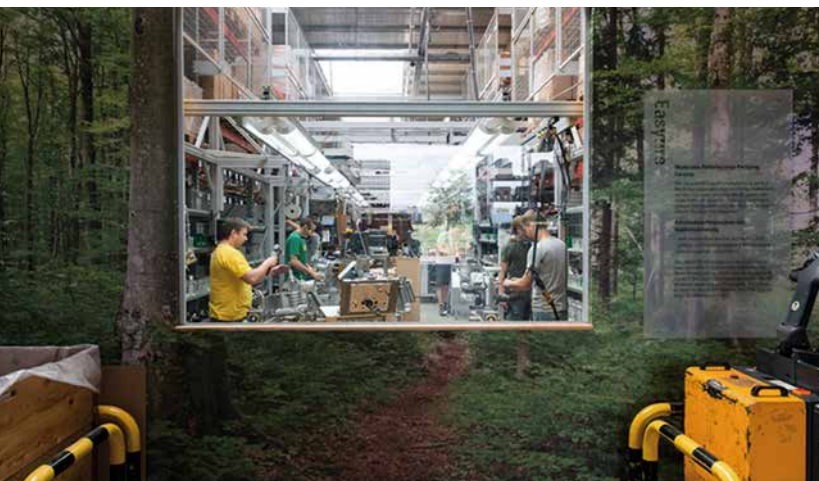
Finansowanie poprawy konkurencyjności

Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego (EFRR) zapewnia istotne wsparcie regionów oraz działających w nich MŚP, aby zwiększyć ich konkurencyjność. Można z niego korzystać za pomocą określonych środków efektywnego gospodarowania zasobami, takich jak program ENWORKS⁽¹⁾ w Zjednoczonym Królestwie, który otrzymał nagrodę RegioStars 2013 w kategorii Rozwój zrównoważony⁽²⁾. Co więcej, aby pomóc ekoinnowacyjnym spółkom, a w szczególności małym i średnim przedsiębiorstwom, w przebiceniu się z rezultatami swoich badań z laboratoriów na rynek, wprowadzono program ramowy w zakresie konkurencyjności i innowacji, który zapewnia kapitał, udogodnienia w tworzeniu sieci kontaktów oraz jednorazowe granty na możliwe do zrealizowania projekty. Z budżetem w wysokości ok. 200 mln EUR na okres 2008-2013 program ten ma za zadanie wspierać sprawdzone rozwiązania technologiczne (produkty, procesy, technologie) gwarantujące lepsze wykorzystanie zasobów naturalnych Europy. Przeszło 240 finansowanych w jego ramach projektów już teraz wykazuje innowacje w obszarach recyklingu, zarządzania gospodarką wodną, zrównoważonego rozwoju produktów, zielonego biznesu, a także pożywienia i napojów. Projekty prowadzone są głównie przez małe przedsiębiorstwa z innowacyjnymi koncepcjami, które potrzebują kapitału w początkowym etapie, aby zrealizować swój potencjał wzrostu.

Niedawne badanie dowiodło, że inwestycja w te ekologiczne małe i średnie przedsiębiorstwa działające w obszarze ekoinnowacyjnych technologii daje ponadprzeciętny zysk,

(1) www.enworks.com

(2) http://ec.europa.eu/regional_policy/cooperate/regions_for_economic_change/regiostars_13_en.cfm

tworzy wartościowe miejsca pracy i ogranicza negatywne wpływy na środowisko. Inwestycje unijnych funduszy działających w ramach ekoinnowacji już teraz wykazują dwudziestokrotny zwrot. Każde zainwestowane euro daje 20 EUR swoim beneficjentom. Ponadto każdy projekt, który uzyskał wsparcie, wygenerował dodatkowe osiem statych etatów. Jeśli chodzi o środki pieniężne, wartość tych oszczędności środowiskowych przekracza 800 mln EUR w okresie pięciu lat. Jednocześnie wyraźne korzyści odnosi środowisko pod względem oszczędności wody, ograniczonej emisji gazów cieplarnianych i mniejszej ilości odpadów.

Ekoinnowacyjne projekty, którym przyznano finansowanie obejmują szeroki zakres sektorów i działań od wytwarzania tłuszczów omega 3 z alg do pozbawionej zanieczyszczeń produkcji skór.

Program Inteligentna Energia dla Europy, rozpoczęty w 2003 roku, wciąż zajmuje się promowaniem wydajności energetycznej i polityki związanej z odnawialnymi źródłami energii. Zapewnia on wsparcie w takich obszarach, jak odnawialne źródła energii oraz energooszczędne budynki, przemysł, dobra konsumpcyjne i transport. Program działa do 2013 roku i do tego czasu jest dostępny dla wszystkich państw członkowskich oraz Norwegii, Islandii, Liechtensteinu oraz byłej jugosłowiańskiej republiki Macedonii. Na finansowanie projektów przewidziano budżet w wysokości 730 mln EUR.

Inteligentna specjalizacja

UE zauważa, że wiele regionów posiada własne atuty, na których należy się skupić. Niektóre regiony już teraz mogą poszczycić się tradycją zrównoważonego rozwoju i technologiami efektywnej gospodarki zasobami.

Regionalny i lokalny kontekst w promocji zrównoważonego wzrostu nigdy nie był tak ważny jak teraz. Po pierwsze, regiony mają wiedzę dotyczącą lokalnych systemów innowacji i możliwość mobilizacji podmiotów gospodarczych do osiągnięcia wspólnego celu. Po drugie, mają wszelkie sposoby, by zrozumieć lokalne zasoby naturalne i wyzwania dla środowiska.

STYRIA – AUSTRIACKA DOLINA ZIEŁONYCH TECHNOLOGII

W Austrii znajduje się jeden z czołowych klastrów zielonej technologii na świecie – Eco World Styria. Działalność wielu spółek z branży ekologicznej w Styrii sięga lat 70. XX wieku.

Lokalna agencja wspierająca biznes pomogła utworzyć luźną sieć mającą na celu promocję projektów z zakresu zielonych technologii, która do 2005 roku przekształciła się w sprawny funkcjonujący klastery. Obecnie działa w nim około 200 spółek i centrów badawczych, których praca obraca się wokół rozwiązań inżynierii środowiskowej przyszłości.

Eco World Styria koncentruje się w ramach modelu współpracy instytucji badawczych, przemysłu i rządu stworzonego, by wnieść ekoinnowacje na nowy poziom. Klastery oferuje swoim spółkom atrakcyjny wachlarz usług obejmujący wsparcie w opracowywaniu strategii rynkowej, ocenę potencjału innowacji, identyfikację partnerów B&R, usługi poszukiwania finansowania i inwestorów.

Całkowity budżet na jego rozwój w latach 2007-2012 wyniósł 888 800 EUR, z czego połowa pochodziła z EFRR. Sukces klastra w znaczący sposób pomógł zwiększyć poziom samofinansowania, który obecnie wynosi 40%. Składają się na to opłaty za uczestnictwo i dochody z projektów i usług.

Eco World Styria, wraz ze swoimi partnerami strategicznymi, zapewnia zrównoważony rozwój swoich klientów w ramach klastra za pomocą łańcucha wartości w dziedzinie biomasy, energii słonecznej, zarządzania przepływem materiałów oraz gospodarki odpadami i wodnej.

Oczywiste jest, że nie ma uniwersalnej metody na rozwój i implementację strategii łączących zrównoważony i inteligentny rozwój. Każdy region musi wykorzystać własne możliwości. Może przy tym skorzystać ze wsparcia oferowanego w ramach polityki regionalnej UE.

Strategia inteligentnej specjalizacji ma na celu zidentyfikowanie głównych branż w każdym regionie i skoncentrowanie się na badaniach, innowacjach i inwestycjach w ich ramach. Innowacyjne działania mogą dotyczyć zarówno najnowocześniejszych badań i rozwoju, jak i pomysłów w obszarze budownictwa, mobilności, wzornictwa, zarządzania energią i modeli biznesowych.

Opierają się one na atutach poszczególnych regionów i zapewniają efektywniejsze wykorzystanie publicznych funduszy. Mogą pomóc regionom skoncentrować swoje zasoby na najistotniejszych celach zamiast rozmywać inwestycje na wiele różnych obszarów i sektorów.

Jednym z priorytetowych elementów strategii inteligentnej specjalizacji w Szkocji jest na przykład bogactwo w zasoby naturalne, takie jak odnawialna energia pochodząca z fal.

FINLANDIA DĄŻY DO SPECJALIZACJI W CZYSTEJ TECHNOLOGII NA SZCZEBLU KRAJOWYM

Czysta technologia jest jednym z najszybciej rozwijających się sektorów na świecie. Wartość rynków globalnych określana jest na około 1 600 mld EUR (6% światowego PKB) z rocznym tempem wzrostu sięgającym 10%.

W 2011 roku przeszło 2 000 spółek działało w Finlandii w sektorze czystej technologii. Łączne obroty (20,6 mld EUR) stanowiły 10,9% PKB, co dało 10,6% wzrostu względem roku poprzedniego. Wartość eksportu fińskich spółek czystej technologii to ok. 12 mld EUR, czyli niemal 20% eksportu krajowego.

W lutym 2012 roku fiński rząd wprowadził strategiczny program dla spółek technologicznych z zamiarem ustanowienia czystej technologii jednym z priorytetów polityki gospodarczej.

Zakłada on również utworzenie w tym sektorze 40 000 miejsc pracy w Finlandii do 2020 roku oraz podwojenie całkowitych obrotów czystej technologii do 40 mld EUR do 2018 roku.

Mocne strony fińskiego sektora czystej technologii uwzględniają produkcję czystej energii, wydajność energetyczną produkcji i budynków, efektywne zarządzanie zasobami w procesach przemysłowych, oczyszczenie ścieków, gospodarkę odpadami oraz recykling. Środki w ramach programu czystej energii obejmują ograniczenie zużycia węgla, gazu ziemnego oraz importowanej energii elektrycznej przy jednoczesnym zwiększeniu wykorzystania energii wiatrowej, słonecznej i bioenergii, polepszeniu wydajności energetycznej, tworzeniu nowych przedsiębiorstw, promowaniu pojazdów elektrycznych i stosowaniu pomocy.

Częścią strategii jest utworzenie możliwie najlepszego rynku wewnętrznego dla fińskich spółek sektora czystej technologii i pobudzenie wzrostu poprzez umiędzynarodowienie.

W czasie pierwszych dwóch lat obowiązywania programu (2012-2013), poza rozwijaniem środowiska operacyjnego, które umożliwia wzrost branży czystej technologii ogółem, koncentrowano się na promocji czystej energii, wydajności energetycznej (za pomocą teleinformatyki) oraz ekologicznego przemysłu wydobywczego jako sektorów pilotowych. Aby wesprzeć przyjęcie rozwiązań z zakresu czystej technologii, wykorzystane zostaną zamówienia publiczne. W 2011 roku wyniosły one w Finlandii 32,5 mld EUR. Do końca 2013 roku celem jest uzyskanie przynajmniej 1% wartości zamówień publicznych, t.j. 325 mln EUR, na rzecz umiędzynarodowienia branży dzięki referencjom z rynku wewnętrznego.

Program ma na celu promocję 5 lub 6 ośrodków specjalistycznej wiedzy w sektorze czystej technologii, a w szczególności czystej energii i wydajności energetycznej. Ponadto rozważa się możliwość założenia centrum wiedzy koncentrującego się na poszczególnych dziedzinach, jak na przykład energia wiatrowa. Rząd promuje również umiędzynarodowienie małych i średnich przedsiębiorstw zwłaszcza na rozwijających się rynkach Chin, Indii, Rosji i Brazylii. Celem jest pomoc 80 nowym spółkom w uzyskaniu udziałów w rynkach międzynarodowych do 2018 roku.

Branża ta już teraz daje przeszło 11 000 miejsc pracy w całej Szkocji. Finlandia niedawno przyjęła rządową, szeroką strategię promocji czystych technologii (szczegóły w ramce).

Zrównoważona energia – wydajność energetyczna w budownictwie mieszkaniowym

W ciągu następnego okresu finansowania wszystkie regiony muszą zainwestować istotną kwotę pochodzącą z EFRR w zrównoważoną energię. Ponadto w ramach nowego programu nie istnieją ograniczenia dotyczące inwestycji w wydajność energetyczną mieszkań i domów (obecnie ograniczone do 4% EFRR).

Miasta, które są odpowiedzialne za 70-80% emisji gazów cieplarnianych, stanowią kluczowy obszar wprowadzania

zrównoważonych rozwiązań w zakresie mobilności, energetyki i zarządzania odpadami.

Wiele miast eksperymentuje teraz z nowymi metodami, a te, które zdążyły wprowadzić takie strategie w zakresie ekologii już odczuwają ich pozytywny wpływ.

Sukces w przejściu do opartej na innowacjach gospodarki charakteryzującej się niską emisją dwutlenku węgla i efektywną gospodarką zasobami w dużym stopniu zależy od decyzji podjętych na poziomie regionów i miast.

► WIĘCEJ INFORMACJI

Integracja działań stymulujących inteligentny i zrównoważony rozwój poprzez inteligentną specjalizację
http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docgener/presenta/green_growth/greengrowth.pdf

▶ UNIWERSYTET OPEN DAYS

ZAJĘCIA MASTER CLASS NA TEMAT DŁUGOTERMINOWEJ WIZJI POLITYKI SPÓJNOŚCI

Uniwersytet OPEN DAYS stanowi ważną część 11. Europejskiego Tygodnia Regionów i Miast, który będzie miał miejsce w październiku. Ma na celu pomóc skoncentrować się na nowych badaniach naukowych w dziedzinie rozwoju regionalnego i miejskiego.

Pod szyldem Uniwersytet OPEN DAYS zorganizowane zostaną warsztaty umożliwiające naukowcom, praktykom, urzędnikom unijnym i innym zainteresowanym wymianę poglądów i testowanie nowych koncepcji naukowych w zakresie polityk regionalnych i miejskich.

Zaproszono znanych naukowców i badaczy z dziedziny polityki spójności i związanych z nią obszarów z różnych krajów Europy do wygłoszenia wykładów i wzięcia udziału w panelach dotyczących trzeciego tematów OPEN DAYS 2013, jakim są „Wyzwania i rozwiązania”.

„Środowisko akademickie odgrywa istotną rolę w procesie rozwoju polityki regionalnej, w szczególności dzięki lepszemu zrozumieniu regionów, ich mocnych stron oraz specyfiki władz” – powiedział profesor Eduarda Marques da Costa z Uniwersytetu Lizbońskiego. „Promuje ono również szeroko zakrojone dyskusje na temat koncepcji i metodologii zintegrowane z kształtowaniem i implementacją polityki. Naukowcy opracowują badania stosowane dotyczące oceny wpływu i inne badania oceny *ex ante*, jak również uczestniczą w zaawansowanych pracach dotyczących bieżących tematów w kontekście lat 2014-2020”.

Zajęcia Master Class

Po raz pierwszy w ramach Uniwersytetu OPEN DAYS przygotowano zajęcia Master Class we współpracy ze Stowarzyszeniem Badań Regionalnych. Obejmują one szereg seminariów dla 77 doktorantów i młodych badaczy naukowych zarówno działających w obszarze polityki regionalnej i miejskiej. Uczestnicy pochodzą również spoza Unii Europejskiej.

Sesja otwierająca Master Class będzie dotyczyła perspektyw polityki spójności na lata 2014-2020. Zajęcia zatytułowane „Polityka spójności UE: kontekst ekonomiczny, wyzwania stojące przed władzami i perspektywy” przywołają przyczyny i kontekst obecnego zestawu reform.

W planach jest ocena wpływu polityki na zachodzące globalne zmiany gospodarcze i społeczne oraz omówienie następujących kwestii:

- ▶ Gdzie znaleźć nowe możliwości w zmieniającej się światowej gospodarce? Czy istnieją nowe siły koncentracji przestrzennej?
- ▶ Jaka jest nowa rola władz na różnych szczeblach w uzdrowieniu gospodarki i nowej strategii „Europa 2020”?
- ▶ Co się zmieniło pod względem terytorium, przestrzeni i polityki od 2008 roku i co te zmiany oznaczają dla przyszłości polityki spójności UE?

Gośćmi specjalnymi Master Class będą profesor Eduarda Marques da Costa z Uniwersytetu Lizbońskiego, profesor John Bachtler z Centrum Badań Polityki Europejskiej przy Uniwersytecie w Strathclyde w Szkocji oraz profesor Phil McCann z Uniwersytetu w Groningen w Niderlandach.

▶ WIĘCEJ INFORMACJI

http://ec.europa.eu/regional_policy/conferences/od2013/od_university.cfm

Prof. Eduarda Marques da Costa, Instytut Geografii i Planowania Przestrzennego na Uniwersytecie Lizbońskim

W ostatnich dziesięcioleciach europejska polityka regionalna stanowiła istotny element promocji spójności i rozwoju na stale rozszerzającym się obszarze. Znaczenie i efektywność polityk w różnych krajach i regionach podkreślają wagę rozbudowanej diagnozy i zintegrowanego podejścia terytorialnego w kontekście kierunków działania UE.

W gruncie rzeczy obecne wyzwania są całkiem odmienne. Wymagają elastycznego, wielopoziomowego i wielowymiarowego podejścia. Przyglądając się chociażby obszarom o niskiej gęstości zaludnienia, możemy zauważyć, że problemy nie uległy większym zmianom (np. procesy starzenia lub silna zależność od usług publicznych w celu zapewnienia zatrudnienia i funkcjonowania procesu konwergencji). Jednak teorie rozwoju regionalnego i regionalne polityki konwergencji podlegały zmieniały się wraz z podejściami terytorialnymi oraz pod wpływem znalezionych odpowiedzi na nowe wyzwania i paradygmatów.

Ta sama logika obowiązuje na terenach miejskich, gdzie wciąż górę biorą zasadnicze słabości, a nawet stają się coraz bardziej intensywne, z racji nacisków związanych z wykorzystaniem przestrzeni i konfliktami środowiskowymi. Problem ten nasila się obecnie w rozrośniętych miastach z uwagi na kontekst zmian klimatycznych oraz wyzwań związanych z nową energią i zasobami naturalnymi.

Polityka regionalna po 2020 roku również stanie przed obliczem globalnych zmian o istotnym wpływie na miasta i tereny mniej zurbanizowane, co w rezultacie w płynie na spójność społeczną europejskich regionów. W takim kontekście środowisko naukowe powinno ograniczyć swój związek z procesem kształtowania polityki i jednocześnie pogłębić teoretyczną i metodologiczną debatę mającą na celu terytorializację polityk europejskich.

Prof. Henrik Halkier, profesor nauk regionalnych i turystycznych, Uniwersytet w Aalborg, Dania

Wziąwszy pod uwagę fakt, że kształtowanie polityki charakteryzuje zależność od szlaku, ryzyko zastosowania tych samych środków w różnych regionach Europy jest oczywiste, w szczególności w stosunku do unijnych programów, które zasadniczo muszą spełniać standardowe zasady i przepisy. Przedstawiając zależny od miejsca charakter kwestii rozwojowych, środowisko naukowe może w istotny sposób przyczynić się do tego, by działania związane z kształtowaniem polityki były bardziej odpowiednie, wydajne i efektywne.

Z wielu ważnych powodów kładzie się duży nacisk na zwiększenie wpływu polityki za pośrednictwem monitorowania i oceny. Wysiłki te ograniczone są przez teoretyczne rozumienie związków przyczynowych w rozwoju procesów, a także dane udostępniane osobom kształtującym politykę. Środowisko naukowe może wnieść swój wkład poprzez zgłębianie teorii procesów rozwojowych i opracowywanie nowych sposobów oceny wpływu działań publicznych.

Dwoma kluczowymi kwestiami po 2020 roku, które należy wziąć pod uwagę w długoterminowym rozwoju polityki regionalnej w Europie są:

- ▶ Coraz większe znaczenie kombinacji wiedzy w wielu dziedzinach w ramach innowacji oraz łączenie różnych praktyk społecznych niezależnie od istniejących ograniczeń. Chociaż tradycyjne działania B&R przeprowadzane w laboratorium pozostaną ważne, należy poruszyć szersze kwestie dotyczące innowacji w organizacjach, również w odniesieniu do usług prywatnych oraz publicznych, w związku z biedniejszymi regionami i obszarami.
- ▶ Waga międzyregionalnych związków firm i instytucji publicznych, którą należy koniecznie uznać, aby lokalne firmy otrzymywały wsparcie przy współpracy np. z najistotniejszymi instytucjami naukowymi, niezależnie czy znajdują się one w tym samym regionie, kraju lub na tym samym kontynencie.

▶ EFRR A SEKTOR MIESZKALNICTWA

KONKRETNE I POZYTYWNE KORZYŚCI PŁYNĄCE Z FINANSOWANIA

Projekty mieszkaniowe w Tallinnie wykonane przy wsparciu EFRR (powyżej i poniżej).

Nowe badania działań w zakresie mieszkalnictwa ze wsparciem EFRR w programie na lata 2007-2013 wskazuje na pozytywne skutki na wielu płaszczyznach. Przy tak kompleksowych i różnorodnych kwestiach, które należy poruszyć w Unii Europejskiej, przyszłe działania powinny być skoncentrowane na zintegrowanym podejściu połączonym z efektywnymi ramami i bardziej aktywnym zaangażowaniem na wszystkich szczeblach władzy.

Przez ponad 20 lat UE wspiera rewitalizację obszarów miejskich i środowiska w miastach za pośrednictwem różnego rodzaju programów. Od 2007 roku środki z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR) są przeznaczone na działania w zakresie mieszkalnictwa.

W latach 2007-2013 uwzględniono „wymiar miejski” w polityce spójności, wskutek czego wszystkie przestrzenie miejskie stały się potencjalnymi beneficjentami funduszy strukturalnych i inwestycyjnych UE.

Z inicjatywy Parlamentu Europejskiego przeprowadzono ogólnoeuropejskie badanie⁽¹⁾, aby ocenić w jaki sposób wykorzystano środki z EFRR w pierwszych projektach mieszkaniowych w okresie finansowania 2007-2013 oraz zidentyfikować ich najefektywniejszą rolę w przyszłości.

(1) Inwestycje mieszkaniowe finansowane ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w latach 2007-2013, Inwestycje mieszkaniowe w ramach zrównoważonej rewitalizacji miast.

TALLINN, ESTONIA

Energooszczędność w mieszkalnictwie socjalnym

Tallinn wykorzystał EFRR do odnowienia zarówno mieszkalnictwa socjalnego, jak i domów dziecka. W rezultacie budowane jest dziewięć nowych budynków o wysokiej wydajności energetycznej, które rozmieszczone są w różnych częściach miasta. Zapewniają one lepsze warunki mieszkaniowe swoim mieszkańcom oraz wyższą jakość pomocy społecznej.

LA FORÊT, FRANCJA

Walka z ubóstwem energetycznym na biednych terenach

Projekt ten polega na odnowieniu 446 mieszkań socjalnych w ośmiu budynkach zbudowanych w latach 1965-1970, które charakteryzują się wysokim zużyciem energii. Ma on na celu walkę z ubóstwem energetycznym i odnowienie sąsiedztw zamieszkałych przez społeczności znajdujące się w trudnej sytuacji społecznej. Mieszkania są przebudowywane w taki sposób, aby ograniczyć zużycie energii, co polepszy jakość życia i bezpieczeństwo ich mieszkańców, a także wizerunek okolicy.

Problemy mieszkaniowe w UE

W całej Unii Europejskiej widoczne są wyzwania dotyczące mieszkań, które są niskiej jakości, zbyt drogie i charakteryzują się niską wydajnością energetyczną. Problemy te są skomplikowane i głębokie, ale różnią się znacznie pomiędzy państwami członkowskimi.

Problemy dotyczące mieszkalnictwa w miastach Europy Zachodniej skupiają się wokół wysokościowców zbudowanych według nierzetelnych projektów i ze słabej jakości materiałów. Najczęściej można je spotkać w podupadłych obszarach na skrajach miast lub w samych centrach.

Nowe państwa członkowskie, które wstąpiły do UE w 2004 roku lub później, mogą korzystać ze środków EFRR na cele mieszkaniowe od 2007 roku. W krajach tych znajduje się wiele powojennych osiedli mieszkaniowych, które stanowią główny problem. Badanie wykazało, że bez szeroko zakrojonej interwencji stan wielu osiedli może szybko się pogorszyć, tworząc zarówno getta dla biednej części miejskiego społeczeństwa, jak i wysoki popyt na domy jednorodzinne na przedmieściach.

Od 2009 roku wszystkie państwa członkowskie UE mogą przeznaczać środki płynące z EFRR na cele związane z wydajnością energetyczną i odnawialnymi źródłami energii.

Zintegrowane podejście

Poza przeglądem polityki i dokumentacji, w ramach badania szczegółowo skontrolowano dziesięć projektów mieszkaniowych wspieranych przez EFRR. Analiza wykazała, w jaki sposób EFRR rozwija zintegrowane podejścia w zakresie mieszkalnictwa oraz potrzeb energetycznych i społeczno-ekonomicznych ubogich społeczności.

Działania EFRR związane z mieszkalnictwem prowadzą do konkretnych korzyści, w szczególności pod względem wydajności energetycznych i niższych rachunków za energię. Zainteresowane strony również wykazały zadowolenie z wpływu projektów na powiązane aspekty, takie jak tworzenie nowych miejsc pracy i zdrowie.

Niestety tylko kilku projektom udało się jednocześnie rozwiązać wszystkie trzy kwestie. Niektóre były praktycznie jednopłaszczyznowe i skupiały się wyłącznie na usprawnieniach w zakresie energetyki. Istniały też takie, które uwzględniały pewne elementy społeczne. Dowiedziono, że efektywność jest wyższa, gdy projekty są zintegrowane, a polityka krajowa stara się łączyć programy w ramach EFRR z innymi działaniami. Lokalne i regionalne przywództwo polityczne także może stanowić ważny czynnik.

Należy również zauważyć, że EFRR nie stanowi jedynego europejskiego źródła finansowania mieszkalnictwa. Europejski Bank Inwestycyjny (EBI) od pewnego czasu udziela wsparcia finansowego opartego na pożyczkach na rzecz mieszkalnictwa w UE. Wsparcie to wykorzystuje się do rewitalizacji terenów miejskich, w ramach której mieszkalnictwo socjalne stanowi ważny aspekt.

Wnioski

Ogólne wnioski z badania świadczą o tym, że finansowanie programów mieszkaniowych za pośrednictwem EFRR przynosi pozytywne skutki na wielu płaszczyznach. Istnieją także inne działania mieszkaniowe, dzięki którym można osiągnąć konkretne cele. Pozytywnym aspektem działań związanych z wydajnością energetyczną z perspektywy społecznej jest ograniczenie wysokości rachunków za energię.

Osiągnięcia EFRR w zakresie problemów związanych z mieszkalnictwem i dostępności energii są znaczące. Większość projektów pośrednio lub bezpośrednio zapewnia mieszkańcom pomoc finansową, dzięki której mogą pozwolić sobie na przykład na zakup nowych okien lub izolacji dachowej.

Istnieje wiele kwestii, które wpływają na zakres wsparcia dla ubogich społeczności w ramach projektów mieszkaniowych EFRR. Mają one wpływ na środki, jakie należy zastosować, aby pomóc gospodarstwom domowym o najniższych dochodach w uzyskaniu pomocy w ramach EFRR.

Podczas gdy za mieszkania odpowiadają państwa członkowskie UE, EFRR może odgrywać ważną rolę w promowaniu zrównoważonego mieszkalnictwa, które pomaga ograniczyć zużycie energii i skłania się ku gospodarce niskoemisyjnej, jak również promuje włączenie społeczne.

Działania związane z mieszkalnictwem powinny być przeprowadzane w ramach zintegrowanego podejścia, którego celem jest sprostanie wyzwaniom ekonomicznym, społecznym i środowiskowym. Na przykład celem działań dotyczących wydajności energetycznej jest głównie ograniczenie zużycia energii w poszczególnych budynkach. Jednak zaleca się, żeby jednocześnie uwzględniać inne problemy ubogich społeczności.

Z badania wynika, że wysiłki mogą zostać zwieńczone lepszym rezultatem w następnym okresie finansowania, jeśli połączy się elastyczność przepisów polityki spójności 2014-2020 z efektywnymi ramami, dalekosiężnym planowaniem i aktywnym zaangażowaniem na wszystkich szczeblach władzy.

► WIĘCEJ INFORMACJI

http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docgener/studies/pdf/housing/2013_housing_study.pdf

http://ec.europa.eu/regional_policy/information/studies/index_pl.cfm

▶ EUROPEJSKIE UGRUPOWANIE WSPÓŁPRACY TERYTORIALNEJ

OBJAŚNIENIE I UPROSZCZENIE INSTRUMENTU PRAWNEGO STWORZONEGO W 2006 ROKU

Po siedmiu latach od jego przyjęcia, Rozporządzenie w sprawie europejskiego ugrupowania współpracy terytorialnej (EUWT) zostaje zmienione, a szereg nowych objaśnień i uproszczeń ma jeszcze bardziej ułatwić jego stosowanie.

Kiedy sprawozdawca Parlamentu Europejskiego, Jan Olbrycht w 2006 roku podjął się wyjaśnienia, czym jest EUWT, powiedział po prostu: „EUWT to EUWT!”. Ale przepisy, które wówczas zdawały się dawać państwom członkowskim wiele swobody, dziś wydają się niedostatecznie jasne.

Niektóre państwa członkowskie w momencie adaptacji przepisów krajowych na potrzeby przyjęcia Rozporządzenia włączyły EUWT do istniejących już instytucji prawnych, takich jak organizacje publiczne „syndicat mixte” we Francji czy „Zweckverband” w Niemczech, lub do prywatnych stowarzyszeń non-profit, a zmienione Rozporządzenie zachowa wolność wyboru co do publicznego lub prywatnego statusu prawnego EUWT. Ale jaka jest obecna sytuacja co najmniej 35 istniejących już EUWT⁽¹⁾ w 19 państwach członkowskich skupiających ponad 650 lokalnych i regionalnych organów/instytucji i mających wpływ na życie ok. 30 milionów obywateli Europejskich zamieszkujących regiony przygraniczne?

Instrument prawny dla instytucji i organów szczebla niższego niż krajowy

Państwa członkowskie i władze centralne mogą współpracować ze sobą na mocy swojej suwerenności. Władze regionalne i lokalne, oraz inne instytucje publiczne, mogą współpracować wewnątrz państwa członkowskiego: władze lokalne ustanawiają wspólny organ do zarządzania transportem publicznym, odpadami, energią elektryczną, siecią wodną, sprawami kultury itd. Punkt wyjścia Rozporządzenia

w sprawie EUWT jest prosty: kompetencje tych lokalnych władz, które normalnie mają zastosowanie na terenie danego państwa, powinny być rozszerzone na obszar całej Unii Europejskiej. Tego rodzaju współpraca powinna być codziennością na terenie Unii Europejskiej 20 lat po wprowadzeniu jednolitego rynku. W 1980 roku Rada Europy przedstawiła konwencję ramową o współpracy transgranicznej⁽²⁾ między wspólnotami i władzami terytorialnymi, ale wiele z państw członkowskich nie ratyfikowało konwencji lub jej trzech dodatkowych protokołów albo, zamiast tego, podpisało umowy dwu- trójstronne ze swoimi sąsiadami. Aktualizacja Rozporządzenia w sprawie EUWT, które zostało w większości przyjęte przez współustawodawców, sprawi, że jawna współpraca będzie również możliwa poza granicami Unii Europejskiej: na przykład pomiędzy Francją a Szwajcarią, pomiędzy regionami przygranicznymi a ich sąsiadami (kraje trzecie i terytoria zamorskie), jak również pomiędzy Polską, Litwą a Obwodem Kaliningradzkim.

Szybsza i prostsza procedura dopuszczenia

Wciąż jednak niektóre państwa członkowskie uznają taką współpracę za element polityki zagranicznej, pomimo iż odbywa się ona wewnątrz Unii Europejskiej, i nalegają na złożoną procedurę dopuszczającą. Uzyskanie pozwolenia na udział instytucji lub organu władzy w EUWT, jak również uzyskanie dopuszczenia konwencji i statutów EUWT trwa trzy miesiące, co wydaje się znaczną przesadą. Zmienione Rozporządzenie ustanawia okres sześciu miesięcy, w czasie których państwo członkowskie może przestać swoje uwagi, a jeśli tego nie zrobi, uznaje się, że zgoda na utworzenie EUWT została automatycznie przyznana. Jednakże przepis ten nie dotyczy państwa członkowskiego, w którym to EUWT zostanie zarejestrowane jako organizacja prawna.

Kolejne istotne objaśnienie dotyczy statutów, tj. dokumentów określających praktyczne zasady organizacji wewnętrznej EUWT. Dotychczas państwa członkowskie mogły analizować statuty w całości razem z konwencją. Obecnie mogą jedynie oceniać, czy statuty pozostają zgodne z treścią konwencji (dokumentu założycielskiego). Uproszczona procedura dopuszczenia będzie stosowana pod pewnymi warunkami, w przypadku gdy jedyną zmianę konwencji stanowi przyjęcie nowych członków.

(1) Na początku lipca 2013 roku Komitet Regionów posiadał informacje o 37 zarejestrowanych EUWT:

<https://portal.cor.europa.eu/egtc/en-US/Register/Pages/welcome.aspx>

(2) <http://conventions.coe.int/Treaty/Commun/QueVoulezVous.asp?CL=FRE&NT=106>

Europejskie ugrupowania współpracy terytorialnej

Lille-Kortrijk-Tournai	ZASNET
Ister-Granum	INTERREG Programme Grande Région
Galicja-Norte de Portugal	Eurodystrykt Saarmoselle/ Eurodystrykt Saarmoselle
Amphictyony/ AMΦΙΚΤΥΟΝΙΑ / Anfizionia	Abaúj az Abaújban
UTTS	Pons Danubii
Karst Bodva	Bánát-Triplex Confinium
Duero-Douro	Linieland van Waas en Hulst
West-Vlaanderen/ Flandre-Dunkerque-Côte d'Opale	Arrabona
ArchiMed	Euroregion Tirol – Alto Adige – Trentino
Eurodystrykt Strasbourg-Ortenau/ Eurodystrykt Strasbourg-Ortenau	Gorizia – Nova Gorica – ŠempeterVrtojba
Hôpital Transfrontalier de la Cerdagne/Hospital Transfrontarar de la Cerdanya	Espacio Portalet
Euroregion Pyrénées-Méditerranée/ Euroregion Pirineos-Mediterráneo/ Euroregion Pirineus Mediterrània	Pirineus-Cerdanya
	Rába-Duna-Vág
	Euroregion Aquitaine-Euskadi

Szerszy zasięg EUWT

Zmienione Rozporządzenie informuje jasno o tym, że EUWT może ułatwiać i promować współpracę terytorialną oraz prowadzić tego typu działania przede wszystkim, choć nie tylko, na mocy celu Europejska Współpraca Terytorialna.

Cytując przedstawicieli Komitetu Regionów: „EUWT oferuje możliwość połączenia różnych poziomów instytucjonalnych w jedną spójną strukturę”, dzięki czemu „otwiera możliwości tworzenia nowych form wielopoziomowego zarządzania, dając regionom europejskim i władzom lokalnym kontrolę nad planowaniem i wdrażaniem polityki UE, co sprawia, że zarządzanie w Europie staje się bardziej otwarte, zintegrowane, demokratyczne i przejrzyste”.

Dotychczas tylko jedno EUWT zostało ustanowione organem zarządzającym programem Europejskiej Współpracy Terytorialnej (Grande Région – transgraniczna współpraca w sprawie Luksemburga). Niektóre ugrupowania zajmują się sieciami, podczas gdy większość z nich ukierunkowana jest na rozwijanie wspólnej strategii większych lub mniejszych regionów przygranicznych przy wykorzystaniu programów Europejskiej Współpracy Terytorialnej i innych programów unijnych (np. program Life+ lub Erasmus dla Młodych Przedsiębiorców) dla celów indywidualnych zastosowań. W przyszłości EUWT może również zdecydować się na wdrożenie tylko części programu unijnego, czy to w ramach Europejskiej Współpracy Terytorialnej, czy współpracy międzyregionalnej wynikającej z celu Inwestycje na Rzecz Rozwoju Gospodarczego i Zatrudnienia, lub obydwu tych inicjatyw (np. w celu wdrożenia zintegrowanej inwestycji terytorialnej lub planu wspólnych działań, korzystając z założeń celu Europejska Współpraca Terytorialna w kwestiach zarządzania i z elementów celu Inwestycje na Rzecz Rozwoju Gospodarczego i Zatrudnienia na potrzeby inwestycji w infrastrukturę i ludzi).

Przejrzyste zasady wdrażania

EUWT będzie miało możliwość zakładania i zarządzania infrastrukturą oraz punktami usługowymi. W tych ramach Zgromadzenie EUWT może określać warunki korzystania z infrastruktury lub z usług z uwzględnieniem ogólnej korzyści gospodarczej, w tym może pobierać odpowiednie opłaty. Przepisy państwowe regulujące te działania zostaną wymienione w konwencji, co pozwoli na ich większą przejrzystość dla użytkowników.

Ustanowienie niektórych z EUWT uległo opóźnieniu z powodu komplikacji prawnych związanych z personelem, a niektóre EUWT zostały założone bez własnego personelu. Wspólne oświadczenie dołączone do zmienionego Rozporządzenia objaśnia zakres działalności EUWT opisanej w jego konwencji. Punktem wyjścia będzie odtąd wybór samego EUWT. Na podstawie opcji wymienionych w konwencji, indywidualni członkowie EUWT będą wciąż mieli prawo wyboru jednej z oferowanych opcji: prawo prywatne lub prawo publiczne, co z zasady uzależnione jest od kraju, w którym dany członek jest zatrudniony, niezależnie od kraju rejestracji EUWT. EUWT otrzymają również bardziej znaczącą rolę w całym pakiecie legislacyjnym. W tym celu odpowiednie przepisy zostały zawarte w Rozporządzeniu ustanawiającym wspólne przepisy i w Rozporządzeniach o Europejskiej Współpracy Terytorialnej. Pomoże to w stworzeniu nowego, udoskonalonego Rozporządzenia w sprawie EUWT, którego owoce będziemy mogli obserwować już w kolejnym okresie planowania.

▶ WIĘCEJ INFORMACJI

Biuletyn INTERACT o EUWT (wersja angielska):
www.interact-eu.net/news_publications/new_egtc_handbook/174/1547

▶ BUDOWANIE MOŻLIWOŚCI

ROZWIJANIE UMIEJĘTNOŚCI I MOŻLIWOŚCI PEŁNEGO WYKORZYSTANIA POTENCJAŁU FUNDUSZY STRUKTURALNYCH I INWESTYCYJNYCH

Umiejętność uzyskiwania i wykorzystywania unijnych funduszy strukturalnych i inwestycyjnych jest częściowo ograniczona przez możliwości organizacyjne krajowych i regionalnych władz państw członkowskich. W państwach tych Komisja Europejska chce zatem rozwijać takie umiejętności, potencjał i narzędzia operacyjne, aby fundusze były lepiej wykorzystane i poprawiła się jakość inwestycji.

Niektóre z „niewidzialnych” barier w korzystaniu z olbrzymich zasobów funduszy to brak umiejętności i narzędzi na poziomie państwowych i regionalnych administracji. Powszechnie zaś wiadomo, że wiele problemów związanych z wdrożeniem tych funduszy wynika z braku możliwości zarządzania nimi przez organy w państwach członkowskich i regionach. Inwestowanie znacznych zasobów finansowych w regionach Europy wymaga wysokiego poziomu organizacji, kompetencji i zaangażowania. Aby lepiej wykorzystywać fundusze strukturalne i inwestycyjne oraz unikać związanych z tym błędów, należy dobrze się do tego przygotować.

Duże rozbieżności w skuteczności

W rzeczywistości w krajach UE istnieją spore rozbieżności w skuteczności wykorzystywania możliwości, wydajności i efektywności funduszy strukturalnych i inwestycyjnych. W praktyce podczas dokonywania oceny skuteczności należy brać pod uwagę wszystkie etapy inwestycji, począwszy od ogólnego zarządzania programami, a skończywszy na wdrażaniu, ewaluacji/monitorowaniu oraz zarządzaniu finansowym i kontroli. Sukces na każdym kroku etapu wdrażania zależy od trzech niezależnych czynników: struktury organizacyjnej, zasobów ludzkich oraz systemów/narzędzi.

Indywidualne rozwiązania

Proces inwestycyjny przeprowadzany jest przez krajowe i regionalne administracje publiczne, a jego standardowy przebieg nie jest określony. Podejście musi być indywidualne, proporcjonalne, adekwatne i skuteczne. Istnieje dużo dobrych

przykładów na to, jak bardzo poprawa struktur administracyjnych, wdrożenie dobrych strategii HR lub opracowanie skutecznych narzędzi przyczynia się do lepszego zarządzania funduszami. Komisja obecnie przeprowadza szeroko zakrojoną analizę wąskich gardeł i obszarów ich najczęstszego występowania. Dzięki niej w poszczególnych krajach wykryte zostaną najczęściej spotykane problemy oraz wdrożone zostaną odpowiednie rozwiązania.

Komisarz ds. polityki regionalnej, Johannes Hahn, stwierdził, że: „Szerokie możliwości instytucjonalne do planowania i wykorzystywania funduszy unijnych stanowią centrum skutecznej polityki spójności, a tym samym są najważniejsze dla odbudowy i wzrostu. Bez odpowiedniej architektury zarządzania funduszami, opartej na stabilności i kontynuacji, bez najlepszych ludzi korzystających z odpowiednich narzędzi i systemów, polityka spójności nie jest w stanie wykorzystać pełni swojego potencjału. Jeśli brakuje odpowiednich możliwości instytucjonalnych, wskaźniki absorpcji są niskie, procent błędów wysoki, zaś ogólny wpływ inwestycji niższy niż powinien być. A w dzisiejszych, trudnych pod względem finansowym, czasach, to nieakceptowalne, by finansowanie publiczne nie było wykorzystywane w sposób efektywny. Odbiera się tym Europie i jego mieszkańcom szansę na powrót do rozwoju, zatrudnienie i możliwie najwyższy poziom życia”.

Bazując na tej analizie, można rozpocząć bardziej operacyjną pracę, by stworzyć narzędzia i rozwiązania tych problemów.

Obszary problemowe

Możliwości administracyjne do zarządzania funduszami strukturalnymi i inwestycyjnymi zależą od kilku kluczowych kwestii:

- ▶ „architektury” na miejscu (mechanizmy koordynacji, podejmowanie decyzji w sprawie budżetu itp.);
- ▶ zasobów ludzkich (liczby i poziomu kompetencji osób); oraz
- ▶ procedur i narzędzi.

Wszystkie te elementy trzech aspektów muszą działać prawidłowo, by skutecznie wdrażać fundusze.

Struktura

Należy uwzględnić architekturę podstawową organizacji administracyjnej, biorąc pod uwagę liczbę programów operacyjnych. Musi być jasny podział obowiązków i zadań w kluczowych instytucjach. Należy też rozważyć inne kwestie, takie jak poziom subdelegacji, efektywność komitetów monitorujących oraz zarządzanie partnerstwami z interesariuszami/organizacjami pozarządowymi itd.

Zasoby ludzkie

Zapewnienie terminowej dostępności personelu, który będzie doświadczony, wykwalifikowany i zmotywowany, to klucz do sukcesu. Proces wymaga stworzenia prawidłowych opisów pracy, w których znajdzie się definicja zadań i obowiązków, a także dokładnego określenia liczby personelu i wymaganych kwalifikacji. Warunki w systemie administracyjnym muszą być przychylne do zatrudnienia i utrzymania takich pracowników. W zarządzaniu zasobami ludzkimi interwencji politycznych powinno być jak najmniej.

Systemy i narzędzia

Powinny być dostępne odpowiednie pomoce, by zwiększyć efektywność funkcjonowania systemu. Obejmować one powinny dokumentację metod, wskazówki, przewodniki, systemy, procedury, formularze itd. Tego typu systemy i narzędzia potrafią przenieść wiedzę zawartą w umysłach jednostek na wiedzę współdzieloną przez wszystkie organizacje. Należy wykonać wysiłek, by zmniejszyć liczbę słabych punktów organizacji – na przykład kiedy odchodzi kluczowy personel – i tym samym zmniejszyć ryzyko złego funkcjonowania oraz zwiększyć ogólną skuteczność.

Narzędzia horyzontalne

Wiele państw członkowskich boryka się z typowymi problemami, dlatego ważne jest, by udostępnić dla wszystkich typowe narzędzia tzw. horyzontalne. Mogą się one koncentrować na powszechnych kwestiach, takich jak zarządzanie zamówieniami publicznymi, korupcja, możliwości rozwoju projektu w niższych warstwach rządowych itd. Mogą też zawierać narzędzia przeznaczone dla konkretnego kraju, by państwa członkowskie miały do nich dostęp i mogły realizować własne potrzeby.

Partnerstwo najlepszych praktyk

Jedno rozważane podejście polega na stworzeniu „partnerskiego” systemu, poprzez który państwa członkowskie miałyby dostęp do fachowych informacji praktyków w innych krajach, gdzie systemy i/lub narzędzia są bardziej zaawansowane i lepiej rozwijane. Podejście Komisji opiera się w dużej mierze na dzieleniu się pozytywnymi komunikatami i zachęceniu państw członkowskich do udostępniania dobrych praktyk w znacznie większym zakresie niż odbywa się to teraz. Komisja stara się działać jak katalizator w tym procesie – zbiera wiedzę o dobrych praktykach i sprawia, że jest ona łatwo dostępna dla innych. Nadrzędnym celem jest osiągnięcie wyższego poziomu absorpcji funduszy i obniżenie procentu błędów, a kluczowym czynnikiem tutaj jest wyeliminowanie wąskich gardeł na poziomie administracyjnym.

Centrum kompetencji

Aby osiągnąć ten cel, Komisja utworzyła wyspecjalizowaną sekcję – Centrum kompetencji Budowanie zdolności administracyjnych. Program pracy obejmuje dwa krótkoterminowe cele:

- ▶ przeprowadzenie analizy celem nakreślenia sytuacji w kraju oraz likwidacji typowych problemów; oraz
- ▶ zapewnienie wytycznych dla administracji krajowych dotyczących negocjacji związanych z budowaniem zdolności administracyjnych oraz wykorzystania pomocy technicznej dla okresu 2014-2020.

Centrum ma także długoterminowe cele. Są nimi rozwój pakietów narzędzi i indywidualnego wsparcia dla konkretnych państw członkowskich i regionów oraz opracowanie rozwiązań systemowych, które będą dostępne dla wszystkich krajów UE i regionów.

Podczas Dni Otwartych 2013 odbędą się warsztaty poświęcone tym zagadnieniom. Będą one nosiły nazwę „Sekrety zarządzania funduszami UE lub możliwości administracyjne jako główna część składowa skutecznego i wydajnego wdrożenia europejskich funduszy strukturalnych i inwestycyjnych”.

► CHINY I JAPONIA A UE

WZAJEMNA NAUKA W KWESTIACH
DOTYCZĄCYCH REGIONÓW
I OBSZARÓW MIEJSKICH

Port Tianjin, Chiny

Chiny, Japonię i Unię Europejską łączy wiele wspólnych wyzwań w zakresie zrównoważonego rozwoju regionów i obszarów miejskich. Aby wzmocnić między nimi regionalną i lokalną kooperację oraz by promować uczenie się od siebie nawzajem, Dyrekcja Generalna ds. Polityki Regionalnej i Miejskiej wraz z Parlamentem Europejskim zainicjowały w 2009 r. liczne działania, w które zaangażowani byli urzędnicy wysokiego szczebla w Chinach i Japonii (oraz inni partnerzy strategiczni z UE). Do działań tych należała m.in. wymiana informacji i najlepszych praktyk oraz seminaria i warsztaty dotyczące kwestii politycznych.

Regionalny dialog Chiny-UE

W 2006 r. Komisja Europejska i Chińska Komisja ds. Reformy złożyły podpis pod Memorandum Zrozumienia, dotyczącym współpracy w zakresie polityki regionalnej, tym samym uruchamiając program spotkań na wysokim szczeblu oraz wspólnych działań. Przyjęty one formę studiów, wizyt, szkoleń, seminariów i warsztatów odbywających się naprzemiennie w Chinach i Europie. Ich celem było zachęcanie do nauki oraz wymiany informacji i doświadczeń w polityce regionalnej.

W dziedzinie rozwoju obszarów miejskich miasta Europy i Chin stoją przed dwojakim wyzwaniem: jak zwiększyć konkurencyjność przy jednoczesnym spełnieniu społecznych i środowiskowych żądań. W 2011 r. Chiny przekroczyły symboliczny próg rozwoju miast, w którym liczba mieszkańców stanowiła połowę populacji całego kraju.

Podczas ósmego europejsko-chińskiego spotkania na wysokim szczeblu, organizowanego w Brukseli w ramach Dni Otwartych Miast i Regionów 2013, obie strony skoncentrowały się na kluczowych zagadnieniach w rozwoju obszarów miejskich, w tym: poprawie warunków życia mieszkańców miast oraz poprawie lokalnej infrastruktury energetycznej, transportowej i komunikacyjnej. Podczas specjalnych sesji omawiane będą dobre praktyki możliwości współpracy między regionami UE i Chin w zakresie promowania lepiej zintegrowanego rozwoju terytorialnego miast i wsi oraz wspierania regionalnych systemów innowacji.

Tak jak podczas poprzednich spotkań, oferowana zostanie platforma dla uczestników do wymiany poglądów na konkretne doświadczenia w polityce regionalnej. Program spotkania ułożony został na podstawie wniosków opracowanych podczas poprzedniego spotkania na wysokim szczeblu dotyczącego polityki regionalnej, które odbyło się w grudniu 2012 r. w mieście Kanton, w chińskiej prowincji Guangdong.

Podczas tego dwudniowego wydarzenia w Kantonie spotkali się mówcy wysokiego szczebla z Komisji Europejskiej i wybranych regionów europejskich oraz, ze strony chińskiej, mówcy reprezentujący rząd narodowy i przedstawiciele władz prowincji (Guangdong, Hunan, Syczuan i Kuejczou). Wśród uczestników znaleźli się wysoko postawieni urzędnicy z administracji regionalnej oraz delegaci biur z kilku miast zajmujących się rozwojem i reformami.

W sesjach, które poświęcone były zrównoważonemu rozwojowi obszarów miejskich i powiązaniom miast i wsi, brało udział ok. 90 uczestników z Chin i Europy.

Otwarte drzwi do Europy

W 2010 r. Komisja Europejska uruchomiła inicjatywę CETREGIO – serię szkoleń chińsko-europejskich z zakresu polityki regionalnej. Program ma na celu wzmacnianie więzi między europejskimi a chińskimi regionami (włącznie z istotnym obszarem związków komercyjnych), które w zamian mogą być dalej rozwijane w oparciu o dwustronną współpracę.

Szkolenie zostało tak zorganizowane, by dwutygodniowe sesje informacyjne odbyły się przynajmniej w trzech państwach członkowskich UE i obejmowały wykłady oraz wizyty w terenie, stanowiące najlepsze przykłady praktyk w wybranych obszarach. Od 2010 r. ponad 120 chińskich decydentów ze wszystkich 31 regionów na szczeblu prowincji miało okazję podzielić się doświadczeniami i odwiedzić miejsca stanowiące przykład dobrych praktyk w ponad 40 regionach w 12 państwach członkowskich UE, wybranych pod kątem różnorodności geograficznej.

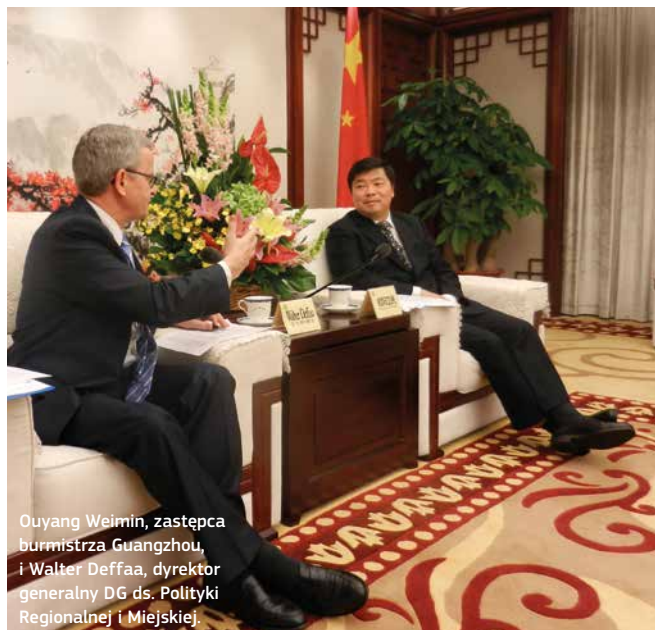
Chińscy delegaci to głównie starsi specjaliści w danych obszarach, którzy reprezentują olbrzymią różnorodność w rozwoju regionalnym w Chinach. CETREGIO stanowi dla chińskich specjalistów ds. regionów źródło odniesienia podczas wyznaczania własnej polityki rozwoju regionalnego.

Wymiana programowa między UE a Japonią

W 2012 r. europejskie i japońskie miasta rozpoczęły zdecentralizowany proces wymiany doświadczeń i najlepszych praktyk dotyczących kwestii rozwoju obszarów miejskich.

Japonię i UE łączy wiele wyzwań na polu zrównoważonego rozwoju obszarów miejskich i w trakcie programu obie strony wymieniają się doświadczeniami w takich zagadnieniach, jak „zwarte miasto”, zrównoważony rozwój i konkurencyjność dużych miast.

W maju 2012 r. w Tokio odbyło się seminarium poświęcone rozwojowi miast, współorganizowane przez japońskie Ministerstwo Ziemi, Infrastruktury, Transportu oraz Turystyki (MLIT) oraz Dyrekcję Generalną ds. Polityki Regionalnej i Miejskiej Komisji Europejskiej. Spotkało się na nim wielu specjalistów, w tym starsi przedstawiciele Lipska, Sztokholmu

Ouyang Weimin, zastępca burmistrza Guangzhou, i Walter Deffaa, dyrektor generalny DG ds. Polityki Regionalnej i Miejskiej.

i Turynu ze strony UE oraz Kanazawy, Kitakiusiu i Kumamoto ze strony japońskiej.

Podczas seminarium w Tokio koncentrowano się na tematach szczególnie istotnych zarówno dla Japonii, jak i każdego z reprezentowanych na nim miast europejskich: regeneracji obszarów miejskich i transporcie miejskim (Lipsk, Niemcy), niskoemisyjnych miastach (Sztokholm, Szwecja) i wspieraniu branż kulturalnej i kreatywnej jako czynników rozwoju miast (Turyn, Włochy). Zamiarem obu stron jest to, by te spotkania, sponsorowane przez MLIT i UE, dały w przyszłych latach początek zdecentralizowanemu procesowi wymiany doświadczeń i najlepszych praktyk związanych z rozwojem miast.

Uzupełnieniem seminarium będą zorganizowane w Brukseli w ramach Dni Otwartych 2013 warsztaty „Rozwój miast w kontekście międzynarodowym: japońsko-europejska wymiana programowa dotycząca zrównoważonego rozwoju obszarów miejskich”.

Te przykłady potwierdzają rosnące zainteresowanie regionami i miastami spoza UE celem współpracy nad polityką rozwoju regionalnego i miejskiego. Zarówno Parlament Europejski, jak i Komitet Regionów wykazały silne zainteresowanie tą tematyką i opracowują z Komisją metody promocji zdecentralizowanej współpracy na skalę światową.

WIĘCEJ INFORMACJI

http://ec.europa.eu/regional_policy/cooperate/international/index_en.cfm

▶ PODEJŚCIE MAKROREGIONALNE

STRATEGIE DLA DUNAJU I BAŁTYKU PRZYNOSZĄ KORZYŚCI

Most Widyń-Calafat między Bułgarią a Rumunią

Dyrekcja Generalna ds. Polityki Regionalnej i Miejskiej od 2009 r. zajmuje się nowym podejściem do rozwiązywania problemów natury międzyregionalnej. Strategię makroregionalną zastosowano w regionie Morza Bałtyckiego, a następnie obszaru Dunaju. Pierwszy raport o postępach, właśnie opublikowany przez Komisję Europejską, podkreśla, jak nowe podejście makroregionalne spowodowało powstanie setek nowych projektów i pomogło w sformułowaniu wspólnych celów politycznych dla zaangażowanych regionów. Powstają już nowe plany dla innych regionów.

Strategie UE dla regionów Bałtyku i Dunaju, które objęły swoim zasięgiem ponad 20 krajów unijnych i spoza Unii, przyczyniły się do utworzenia pionierskiej formy współpracy. Jest ona oparta na idei, że wspólne wyzwania, przed którymi stoją poszczególne regiony – niezależnie od tego, czy dotyczą środowiska, gospodarki czy bezpieczeństwa – najlepiej podejmować zbiorowo, oraz że w celu najbardziej efektywnego wykorzystania dostępnych środków zasadne jest wspólne planowanie.

To pogorszenie się stanu środowiska Morza Bałtyckiego spowodowało potrzebę na wspólną odpowiedź makroregionalną w zakresie wyzwań i możliwości w tym regionie. W rezultacie powstała Strategia UE dla regionu Morza Bałtyckiego (EUSBSR), przyjęta w 2009 r. Strategia UE dla regionu Dunaju (EUSDR) została przyjęta w czerwcu 2011 r.

Obie strategie miały na celu umiejscowienie problemów w połączeniu wielostronnym oraz sięganie poza aktualne granice UE,

by pracować z sąsiadami jak równy z równym. Chodziło o to, by zachęcić uczestników do pokonania nie tylko granic państwowych, lecz także barier w myśleniu bardziej strategicznym i twórczym, jeśli chodzi o dostępne możliwości.

Aby stawić czoła wspólnym wyzwaniom, zaoferowany został zintegrowany program, w którym biorą udział państwa członkowskie i kraje spoza UE, znajdujące się w tym samym obszarze geograficznym. Nadrzędnym celem strategii makroregionalnej jest mobilizacja do tworzenia nowych projektów i inicjatyw. Podejście oferuje także wiele potencjalnych korzyści, jeśli chodzi o umocnioną współpracę dla spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej.

Strategia UE dla regionu Morza Bałtyckiego (EUSBSR)

Osiem krajów UE tworzących region Morza Bałtyckiego (Dania, Estonia, Finlandia, Litwa, Łotwa, Niemcy, Polska i Szwecja) stawia czoła kilku wspólnym wyzwaniom, które opisane zostały we wspólnie uzgodnionym Planie Działania dla wdrożenia Strategii.

Zawiera on obszary priorytetowe, do każdego z których przypisane zostały konkretne projekty flagowe oraz cele szczegółowe i wskaźniki. Strategia pomaga zmobilizować wszystkie odpowiednie zasady i środki finansowania z UE oraz koordynować działania Unii Europejskiej, państw członkowskich, regionów, organizacji panbałtyckich, instytucji finansowych i organizacji pozarządowych, by szerzyć ideę zbilansowanego rozwoju regionu Morza Bałtyckiego. Strategia zachęca także

do współpracy z krajami sąsiadującymi, w tym z Rosją i Norwegią.

Projekt obejmuje trzy kluczowe cele: „Save the Sea” (Uratuj morze), „Connect the Region” (Połącz region) i „Increase Prosperity” (Zwiększ dobrobyt). Do projektów flagowych w tym programie należą:

- ▶ **Baltic Deal**, w ramach którego rolnikom pomaga się ograniczać straty substancji użyźniających na farmach przy utrzymywaniu poziomu produkcji oraz konkurencyjności.
- ▶ **Wydajny, bezpieczny i zrównoważony transport na morzu (EfficienSea)**, czyniący z regionu Morza Bałtyckiego pilotażowy region e-nawigacji, dzięki opracowywaniu i testowaniu infrastruktury i usług dostosowanych do potrzeb e-nawigacji oraz szeroko zakrojonej wymianie dobrych praktyk.
- ▶ **Baltic Manure**, uczynienie z problemu środowiskowego, jakim jest nawóz naturalny, szansy dla innowacji w biznesie. Projekt dotyczy produkcji odnawialnych źródeł energii oraz organicznych nawozów.
- ▶ **BSR Stars** ma na celu stymulowanie wzrostu gospodarczego i konkurencyjności regionu poprzez transgraniczne kontakty związane z badaniami naukowymi i innowacją w takich dziedzinach, jak ochrona zdrowia, energetyka i transport zorganizowany z poszanowaniem zasady zrównoważonego rozwoju.

Strategia UE dla regionu Dunaju (EUSDR)

Strategia EUSDR obejmuje dziewięć krajów UE (Austria, Bułgaria, Chorwacja, Czechy, Niemcy, Słowacja, Słowenia, Rumunia i Węgry) oraz pięć krajów spoza UE (Bośnia i Hercegowina, Czarnogóra, Mołdawia, Serbia i Ukraina).

Znaczenia dorzecza Dunaju dla UE nie można lekceważyć. Decyzje polityczne i inwestycje podjęte za pośrednictwem unijnej polityki spójności w obszarze dorzecza w szczególności mają wpływ na życie ponad 20 milionów obywateli. Reprezentują dobrze nakierunkowane polityki, aby spełnić ekologiczne, transportowe i społeczno-ekonomiczne potrzeby regionu.

Strategia UE dla regionu Dunaju opiera się na czterech głównych filarach: „Connecting the Region” (połączenie regionu Dunaju ze światem), „Protecting the Environment” (ochrona środowiska), „Building Prosperity” (budowanie dobrobytu) oraz „Strengthening the Region” (zwiększanie potencjału regionu Dunaju).

Do kluczowych projektów należą:

- ▶ Ukończenie **Mostu Widyń-Calafat** między Bułgarią a Rumunią – istotne ogniwo w priorytetowej trasie trans-europejskiej sieci transportowej (TEN-T). Jest to dopiero drugi most na odcinku 630 km przebiegającej na rzece granicy.
- ▶ Projekt **Danube Shipwreck Removal** ma na celu usunięcie wraków statków leżących na dnie Dunaju, Sawy i Cisy w Serbii, Rumunii i Bułgarii, aby poprawić nawigację i stan środowiska naturalnego.

TWORZENIE STRATEGII UE DLA REGIONU ADRIATYCKO-JOŃSKIEGO (EUSAIR)

14 grudnia 2012 r. na spotkaniu Rady Europejskiej szefowie rządów i głowy państw UE wezwali Komisję Europejską do przedłożenia przed końcem 2014 r. propozycji dotyczącej nowej makroregionalnej strategii na rzecz regionu adriatycko-jońskiego.

EUSAIR opiera się na Strategii morskiej dla Morza Adriatyckiego i Morza Jońskiego, przyjętej przez Komisję w 2012 r. o obejmuje osiem krajów: cztery państwa członkowskie (Chorwacja, Grecja, Słowenia i Włochy) oraz cztery kraje nienależące do UE (Albania, Bośnia i Hercegowina, Czarnogóra oraz Serbia). Strategia ta będzie promować dobrobyt gospodarczy i społeczny regionu poprzez dowodzenie jego atrakcyjności, konkurencyjności oraz łączności. Weźmie także pod uwagę pracę już wykonaną podczas Inicjatywy adriatycko-jońskiej, która w 2000 r. która skupiła wokół siebie te same kraje z regionu dążące do realizacji tych samych celów.

Kiedy Grecja będzie obejmowała przewodnictwo w Radzie Europejskiej w dniach 6-7 lutego 2014 zorganizowane zostanie duże wydarzenie w Atenach, podczas którego zaprezentowane zostaną rezultaty intensywnej konsultacji interesariuszy dotyczące filarów strategii. Celem jest stworzenie skoncentrowanej strategii z pragmatycznymi, realistycznymi i dającymi się zmierzyć wspólnymi celami, które wzmocnią komplementarność, spójność i współpracę w regionie. Zostanie ona przyjęta w drugiej połowie 2014 r., kiedy przewodnictwo w Radzie Europejskiej będą obejmowały Włochy.

Wdrożeniu strategii EUSAIR będzie towarzyszył program współpracy transnarodowej, wspierający wspólne działania na wszystkich poziomach w krajach objętych strategią.

- ▶ Forum **Biznesowe Regionu Dunaju** (Danube Region Business Forum) stanowi ważną platformę współpracy dla ponad 300 małych i średnich przedsiębiorstw. Jest ono okazją do spotkań przedstawicieli przedsiębiorstw i ułatwia kontakty z placówkami edukacyjnymi, takimi jak instytuty badawcze i uniwersytety.
- ▶ W oparciu o doświadczenia dotyczące programu BONUS w regionie Morza Bałtyckiego rozpoczęto prace nad utworzeniem **Funduszu Badań Naukowych i Innowacji Regionu Dunaju**, łącząc w jeden system krajowe i regionalne fundusze.
- ▶ Projekt **Dunaj-Zagrożenie Powodzią** (Danube Floodrisk) dotyczy promowania metod współpracy z 19 instytucjami w 8 naddunajskich państwach, dzielenia się bazami danych i opracowywania map zagrożeń powodziowych. Dodatkowe prace prowadzone są w ramach europejskiego systemu informowania o powodziach (EFAS).

„Jeżeli chcemy zapewnić trwałą sukces, takie podejście musi być stosowane na centralnym szczeblu planowania polityki rządów i władz regionalnych.”

Johannes Hahn – Komisarz ds. polityki regionalnej UE

Wyspa Sveti Stefan, Czarnogóra

Neutralne koszty

Strategie makroregionalne dla regionów Morza Bałtyckiego i Dunaju realizowane są bez dodatkowych funduszy unijnych, nie zostały też utworzone nowe instytucje czy przepisy prawne. Osiągnięcie tego wymagało większej spójności między funduszami, strukturami i decyzjami politycznymi. Aby wdrożyć te strategie, należało stworzyć działające struktury wokół obszarów priorytetowych, wybranych podczas oddolnego procesu konsultacji z politycznymi władzami na wysokim szczeblu w każdym z nich, a założonych przez uczestniczące kraje, regiony lub organizacje wspierane przez Komisję.

Raporty z wdrażania strategii EUSBSR i EUSDR podkreślają fakt, że strategie makroregionalne pomogły rozwinąć nowe projekty lub nadały tempo istniejącym projektom transnarodowym. Samych projektów flagowych w regionie Morza Bałtyckiego jest ponad 100, a towarzyszy im jeszcze wiele projektów pobocznych. W ramach strategii EUSDR powstało ponad 400 propozycji projektów, których wartość wynosi ok. 49 mld EUR. 150 z nich jest już w fazie wdrożenia.

Strategie makroregionalne tworzą regionalną podstawę polityki ogólnoeuropejskiej i pomagają ukształtować narodowe podejścia, co sprawia, że wdrożenie na poziomie UE staje się bardziej spójne. Na przykład działania w makroregionach miały szczególny wpływ na zintegrowaną politykę morską, transeuropejską sieć transportową (TEN-T), transeuropejską sieć energetyczną (TEN-E) oraz współpracę w ramach ochrony cywilnej.

Większa wartość pieniądza

W czasie ograniczonych budżetów należy ciężiej pracować, by uzyskać pieniądze, a podejście makroregionalne zademonstrowało zdolność do pomocy w łączeniu programów unijnych, by współpracując, osiągały wspólne cele główne.

Kiedy nie ma dostępnych dodatkowych funduszy unijnych liderzy projektów są zobligowani do bardziej aktywnego poszukiwania funduszy zewnętrznych. To popchnęło do stworzenia

inicjatywy poświęconej finansowaniu w regionie Dunaju (Danube Finance Dialogue), która zajmuje się łączeniem idei z odpowiednimi funduszami oraz promotorów projektów z bankami, międzynarodowymi instytucjami finansowymi oraz programami finansowania. Ruszył także program wsparcia Seed Money Facility, który zapewnia środki początkowe na rozwój pomysłów na projekty do momentu otrzymania pożyczek lub grantów.

W istocie strategia makroregionalna postrzegana jest jako zachęcająca do łączenia zasobów. Zwiększa potencjał tworzenia funduszy początkowych/pierwszego etapu oraz podwyższonego ryzyka w makroregionach odkąd kilka krajów posiada dostateczny „strumień transakcji” do wspierania i podtrzymywania takich wyspecjalizowanych funduszy, a makroregion może zapewnić wystarczającą masę krytyczną.

Zaangażowany jest także sektor prywatny – poprzez współpracę z Bałtyckim Forum Rozwoju czy przez projekty publiczno-prywatne, jak usunięcie wraków z dna Dunaju, Sawy i Cisy.

Państwa członkowskie zmobilizowały także zasoby do realizacji kwestii priorytetowych na wyższym szczeblu oraz do wdrożenia inicjatyw w ramach strategii makroregionalnych.

Udoskonalona współpraca z krajami sąsiadującymi

Dwie strategie mają na celu poprawę współpracy z krajami sąsiadującymi. W ramach strategii EUSBSR Rosja, choć sama nie jest nią objęta, udzieliła zgody na szereg wspólnych projektów. Norwegia i Islandia także zostały aktywnie zaangażowane, szczególnie w kwestie logistyczne i społeczne.

W EUSDR, gdzie niektóre z krajów nienależących do UE mogą być potencjalnymi kandydatami do wstąpienia, strategia dzięki wspólnym działaniom zapewnia cenne doświadczenie i służy jako platforma oraz możliwość poznania unijnych polityk i procesów.

Windawa, Łotwa

W ramach projektu Baltic Deal pomaga się rolnikom z całego regionu.

Rezultaty i wnioski

Komentując raport, komisarz Johannes Hahn powiedział: „Przedstawione badanie pokazuje wyraźne korzyści płynące z naszych strategii makroregionalnych. Wynikająca z nich zintensyfikowana współpraca spowodowała w regionie Dunaju i w regionie basenu Morza Bałtyckiego powstanie dostownie setek nowych projektów i nowych sieci w takich obszarach, jak transport, sieć energetyczna, bezpieczeństwo czy walka z przestępczością zorganizowaną. Uczestnicy wskazują przede wszystkim na to, że współpraca, w tym z państwami spoza UE, została znacznie umocniona”.

„Jednakże, jeżeli chcemy zapewnić trwały sukces, takie podejście musi być stosowane na centralnym szczeblu planowania polityki rządów i władz regionalnych – w szczególności chodzi o opracowanie nowych programów i projektów na następny okres finansowy – i o wsparcie ich odpowiednimi środkami”.

Sprawozdanie przypomina jednak rządowi o potrzebie zaangażowania politycznego i uczynienia z tych strategii priorytetu we wszystkich istotnych obszarach polityki, tak aby zapewnić zintegrowanie ich z przyszłymi programami wykorzystującymi europejskie fundusze strukturalne i inwestycyjne, jak również z innymi istotnymi strukturami na szczeblu unijnym, regionalnym i krajowym. W sprawozdaniu podkreśla się także znaczenie dostępnych środków administracyjnych dla osiągnięcia wskazanych celów.

„Wymaga kompleksowej strategii wychodzącej z poziomu biura premiera i obejmującej zagadnienia dotyczące środowiska, małych i średnich przedsiębiorstw, turystyki, kultury, transportu itd. Musi być zorganizowana jako strategia opracowana na wiele przedmiotów, do której zaangażowane zostaną różne ministerstwa oraz organizacje pozarządowe, co wymaga odpowiednich zasobów i personelu. W samych zaś regionach wymaga większego poczucia odpowiedzialności”.

W ciągu ostatnich dwóch lat w innych regionach przeprowadzono liczne dyskusje, których rezultatem jest m.in. niedawno przyjęta rezolucja Parlamentu Europejskiego dotycząca wykonalności strategii makroregionalnej w Alpach. Państwa

członkowskie oraz Komisja Europejska zwróciły się do Komisji z prośbą o przygotowanie przed końcem 2014 roku strategii UE na rzecz regionu adriatycko-jońskiego (EUSAIR).

Komisarz Hahn podkreśla, że nowe inicjatywy powinny jasno wykazywać konkretną wartość dodaną na szczeblu UE i być podejmowane jedynie wtedy, gdy odpowiadają one na szczególne potrzeby związane z poprawą współpracy oraz zapewnieniem jej wysokiego poziomu. Powinny one stanowić strategiczną ważność dla makroregionów i być przeniesione na ograniczoną liczbę dobrze określonych celów z odpowiednim zestawem wskaźników do mierzenia postępów.

„Strategia ta odniesie tylko wtedy sukces, jeśli będziemy mogli wdrożyć konkretne projekty przyczyniające się do osiągnięcia celów regionu. Musimy zatem móc zobaczyć wartość dodaną regionalnej koordynacji w ich realizacji” – podsumował Komisarz.

► WIĘCEJ INFORMACJI

www.ec.europa.eu/regional_policy/cooperate/macro_region_strategy/index_en.cfm

Strategia UE dla regionu Dunaju:
www.danube-region.eu

Strategia UE dla regionu Morza Bałtyckiego:
www.balticsea-region-strategy.eu

Strategia UE dla regionu Morza Adriatyckiego:
www.ec.europa.eu/regional_policy/cooperate/adriat_ionian/index_en.cfm

Inicjatywa adriatycko-jońska:
www.faic.eu/index_en.asp

▶ WASZYM ZDANIEM

POLITYKA SPÓJNOŚCI Z PERSPEKTYWY KRAJOWEJ I REGIONALNEJ

Panorama
czeka na
Państwa
komentarze!

W dziale „Waszym zdaniem” magazynu *Panorama* kluczowi krajowi i regionalni beneficjenci polityki spójności mogą wyrazić opinię na temat praktycznych efektów polityki europejskiej na szczeblu lokalnym, a także podzielić się wrażeniami dotyczącymi bieżących osiągnięć i sukcesów oraz spostrzeżeniami na temat przygotowań do kolejnego okresu programowania.

W 28 państwach członkowskich UE istnieje ponad 270 regionów, a każdy z nich ma swoją specyficzną historię gospodarczą i kulturową oraz potrzeby w tym zakresie. Dlatego tak ważne jest, aby decydenci, administratorzy i urzędnicy wszystkich szczebli mieli świadomość rzeczywistego wpływu, jaki polityka spójności wywiera na zwykłych obywateli.

W tej edycji Panoramy zamieszczono opinie trzech państw członkowskich i regionów, które już teraz planują przedsięwzięcia do zrealizowania w ramach funduszy strukturalnych i inwestycyjnych w kolejnym okresie programowania 2014-2020.

Czechy oraz Region Stołeczny Brukseli w Belgii przedstawiają swoje podejścia do określania priorytetów na przyszłość w oparciu o doświadczenia z realizacji obecnych programów. Natomiast Brabancja Północna w Holandii prezentuje swoje środowisko, zwracając uwagę na jego innowacyjność i przedsiębiorczość.

„Panorama” zaprasza do dzielenia się swoimi opiniami w tej kwestii. Zostaną one opublikowane w kolejnych wydaniach magazynu:

▶ regio-panorama@ec.europa.eu

▶ HOLANDIA

▶ BRABANCJA, EUROPEJSKIE CENTRUM ROZWIĄZAŃ INTELIGENTNYCH

Brabancja Północna jest gotowa do rozpoczęcia nowego okresu programów europejskich. Po dwóch latach intensywnej współpracy z innymi prowincjami Holandii Południowej działania mające na celu przygotowanie wspólnego programu i wspólnej strategii z uwzględnieniem celów europejskich zbliżają się już ku końcowi.

Region Brabancji Północnej odgrywa ważną rolę w gospodarce Holandii. Jego udział w holenderskim PKB, liczba firm, liczba osób zatrudnionych oraz liczba patentów, wynalazków i innowacji, które ten region generuje każdego roku, wykraczają daleko poza średnie wskaźniki Holandii. W Brabancji Północnej znajduje się także obszar Eindhoven/Brainport, trzeci co do wielkości i znaczenia region technologiczny w Europie.

Wysoki poziom akceptacji zaawansowanych technologii

Brabancja Północna należy do regionów europejskich o najwyższym poziomie innowacyjności. Chce też utrzymać i wzmocnić tę pozycję, aby stać się „europejskim centrum

rozwiązań inteligentnych”. Trzon gospodarki regionu stanowi tradycyjny, lecz bardzo konkurencyjny sektor produkcyjny, istnieje w nim jednak także silny sektor innowacyjny (np. segment zaawansowanych technologii, logistyka i wzornictwo). Tradycja i technologia, czyli połączenie zaawansowanych technologii i wysokiego poziomu ich akceptacji, są w Brabancji Północnej tak rozpowszechnione, że stanowią podstawę sukcesu.

Program operacyjny

Aby zrealizować swoje ambicje, Brabancja Północna i jej partnerzy regionalni muszą się specjalizować w pewnych działaniach gospodarczych. Obecnie Brabancja Północna finalizuje przygotowania do nowego programu operacyjnego na lata 2014-2020 we współpracy z innymi prowincjami Holandii Południowej, a mianowicie z Zelandią i Limburgią. W ramach tych działań opracowano strategię inteligentnej specjalizacji (Smart Specialisation Strategy – S3). W nowym programie operacyjnym szczególną uwagę poświęcono następującym zagadnieniom gospodarczym: żywność, nauki

Park technologiczny High Tech Campus Eindhoven to „najinteligentniejszy kilometr kwadratowy” w Holandii – działa w nim ponad 100 firm i instytucji, w których około 8 000 pracowników badawczo-rozwojowych i przedsiębiorców pracuje nad rozwojem przyszłych technologii i produktów. Kampus ten pomaga przyspieszyć wdrażanie innowacji, oferując łatwy dostęp do zaawansowanych technologicznie urządzeń i instalacji oraz międzynarodowych sieci kontaktów.

biologiczne i ochrona zdrowia, biogospodarka, systemy i materiały zaawansowane technologicznie, logistyka oraz konserwacja. Priorytetem pozostaje także współpraca transgraniczna między regionami.

Unikatowa współpraca

Kluczowe znaczenie dla stworzenia środowiska sprzyjającego przedsiębiorczości w Holandii Południowej, w tym w szczególności w Brabancji Północnej, ma nie tylko to „co robimy”, ale także „jak to robimy”. Strategia S3 jest bezpośrednio oparta na współpracy trzech grup partnerów: instytucji administracji publicznej, biznesu oraz ośrodków badawczych, tworzących tzw. „potrójną spiralę”. Brabancja Północna rozbudowała sieć współpracy opartej na tej potrójnej spirali poprzez przyciągnięcie nowych partnerów gospodarczych, takich jak szpitale, firmy transportowe, firmy energetyczne oraz grupy interesów złożone z obywateli. W ramach obecnego programu 2007-2013 zrealizowano ponad 600 projektów, z czego 400 zainicjowały małe i średnie przedsiębiorstwa (MŚP).

Europejski Region Przedsiębiorczości 2014

Brabancja Północna jest zdecydowanym zwolennikiem podejścia opartego na potrójnej spirali, którego celem jest promowanie klimatu maksymalnie sprzyjającego rozwojowi przedsiębiorczości, zwłaszcza MŚP. Ostatnio to zaangażowanie zostało nagrodzone przez Komitet Regionów, który przyznał Brabancji Północnej prestiżową „Europejską Nagrodę Promocji Przedsiębiorczości 2014” (European Entrepreneurial Award 2014). Brabancja Północna jest przekonana, że metoda potrójnej spirali okaże się podejściem skutecznym również w kolejnym okresie programowania kończącym się w roku 2020.

Bert Schampers i Lieke van Alphen

Doradcy ds. publicznych

Prowincja Brabancja Północna

▶ WIĘCEJ INFORMACJI

www.brabant-smartsolutions.com

▶ CZECHY

▶ PRZYGOTOWANIA DO NOWEGO OKRESU PROGRAMOWANIA 2014-2020

GŁÓWNYM CELEM JEST JAK NAJWCZEŚNIEJSZE ROZPOCZĘCIE DZIAŁAŃ

Mimo tego, że intensywne przygotowania do nowego okresu programowania rozpoczęły się już w roku 2010, wciąż jeszcze czeka nas wiele pracy, jeśli chcemy zadbać o to, aby można było zacząć wykorzystywać fundusze europejskie już na początku 2014 r. Choć pół roku przed rozpoczęciem kolejnego okresu programowania trzeba jeszcze zatwierdzić rozporządzenia ramowe dotyczące zagospodarowania funduszy europejskich, Czechy znają już swoje priorytety strategiczne oraz zarys struktury przyszłych programów, których głównym celem jest promowanie wzrostu gospodarczego oraz zwiększenie konkurencyjności całych Czech.

W obecnym okresie programowania Czechy zaczęły realnie korzystać ze środków europejskich z rocznym opóźnieniem, należy więc dołożyć wszelkich starań, aby tym razem przygotować się do tych działań właściwie i odpowiednio wcześniej. Opracowywanie planów dotyczących okresu programowania 2014-2020 leży w gestii Ministerstwa Rozwoju Regionalnego, które pełni funkcję krajowego organu koordynacyjnego. Prowadząc prace przygotowawcze, bazuje ono w szczególności na wcześniej zebranych doświadczeniach oraz na zasadach partnerskiej współpracy. Prace te prowadzi zespół własny Ministerstwa, ponadto korzysta też ono z usług szerokiej gamy ekspertów. Od początku tego roku trwają nieformalne rozmowy

z przedstawicielami Komisji Europejskiej, które mają pomóc w przygotowaniu umowy o partnerstwie – strategicznego dokumentu precyzującego zasady wykorzystania środków objętych wspólnymi ramami strategicznymi na następny okres. Projekt umowy o partnerstwie, nad którym rząd czeski już od pewnego czasu pracuje, zostanie ostatecznie sformułowany i przekazany Komisji Europejskiej jesienią. Intensywne przygotowania trwają obecnie na szczeblu programów, ujednoczonych rozwiązań metodycznych oraz strategii, których celem jest promowanie stabilności kadr oraz uproszczenie i zwiększenie przejrzystości systemów zarządzania i kontroli w Czechach.

Czeska umowa o partnerstwie wyraźnie precyzuje krajowe priorytety rozwojowe, których osiągnięcie będzie celem następnego siedmioletniego okresu programowania. Priorytety te, uznawane równocześnie za najpoważniejsze bariery na drodze do konkurencyjności Czech, można w skrócie określić symbolem „4I” – infrastruktura, instytucje, innowacyjność i inkluzja (włączenie społeczne). Wspieranie rozwoju w tych obszarach pomoże Czechom zyskać miano dobrego miejsca do życia i jednocześnie atrakcyjnego miejsca do inwestowania i prowadzenia działalności biznesowej.

Przyszłości funduszy strukturalnych i inwestycyjnych nie można oddzielić od ich przeszłości. Doświadczenia zebrane w trakcie obecnego okresu programowania są wykorzystywane do przygotowania okresu 2014-2020. W pracach tych uwzględnia się doświadczenia pozytywne, które wyraźnie pokazują, jakie

metody działania odniosły sukces. Bierze się w nich jednak także pod uwagę błędy, które już popełniono i których nie można zignorować. W tym przypadku uczenie się na błędach to metoda szczególnie cenna. Nie można zakładać, że po tak złożonym i skomplikowanym systemie, jak fundusze strukturalne i inwestycyjne, można się poruszać bez uchybień, ale należy też oddzielić błędy formalne od celowych.

W tej właśnie kwestii zgodzili się ze sobą i to właśnie podkreślali w swoich wystąpieniach uczestnicy konferencji pt. „Benefits of cohesion policy” (Korzyści z polityki spójności), która odbyła się 20 czerwca 2013 r. w Pradze. Podczas tej konferencji przedstawiciele instytucji europejskich, krajowych struktur wdrożeniowych i beneficjentów wsparcia unijnego oraz eksperci dyskutowali nie tylko o wyraźnie pozytywnych efektach oraz specyficznych korzyściach, jakie zapewniły Czechom fundusze unijne (takich jak ponad 70 tys. nowych miejsc pracy lub podniesienie poziomu usług administracji publicznej).

Polityka spójności jest ogólnie postrzegana jako wielka szansa w kontekście przyszłych inwestycji. Trzeba sobie przy tym zdawać sprawę, że na początku polityka ta ma charakter wyrównawczy, potem jednak zaczyna stopniowo coraz bardziej promować wzrost gospodarczy, konkurencyjność, innowacyjność i gospodarkę opartą na wiedzy. Oczekujemy, że zmiana ta uwidoczni się w spektrum wspieranych projektów, co będzie wymagało w kolejnym okresie programowania efektywniejszego wykorzystywania środków oraz bardziej widocznych efektów. Przystępując do zamykania obecnego okresu programowania oraz przygotowując się do okresu kolejnego, Czechy będą musiały wykorzystać różnego typu ważne zasoby wiedzy, a w tym umiejętności wdrażania mechanizmów strategicznego i efektywnego zarządzania projektami, osiągania synergii między polityką spójności a innymi strategiami krajowymi, a także przestrzegania zasad partnerskiej współpracy przez wszystkie władze zaangażowane w realizację tych strategii.

Ministerstwo Rozwoju Regionalnego
Krajowy organ koordynujący

▶ WIĘCEJ INFORMACJI
www.mmr.cz

▶ BELGIA

▶ EFRR W REGIONIE STOŁECZNYM BRUKSELI

W obliczu poważnych wyzwań, związanych zwłaszcza z bezrobociem oraz ze zrównoważonym rozwojem gospodarczym, Region Stołeczny Brukseli próbuje stosować metody działania zgodne z nowymi rozporządzeniami oraz, przede wszystkim, dopełniające jego własne inicjatywy.

Władze regionalne starały się uniknąć pułapki w postaci ponownego rozdzielania środków finansowania z EFRR między tych samych beneficjentów, co zwykle. Przede wszystkim zgromadziły wszystkich partnerów przy jednym stole i dokonały spójnej oceny regionu, identyfikując jego mocne i słabe strony.

Region Stołeczny Brukseli zorganizował serię imprez mających na celu omówienie priorytetów kolejnych programów realizowanych ze środków funduszy strukturalnych i inwestycyjnych oraz związanych z nimi wyzwań.

15 marca 2013 r. ponad 200 przedstawicieli organów regionalnych i innych zainteresowanych instytucji oraz podmiotów gospodarczych wzięło udział w imprezie, której celem było określenie zasad współpracy. W spotkaniu tym uczestniczyli także przedstawiciele Komisji Europejskiej. Następnie, 24 kwietnia, około 40 ekspertów z różnych dziedzin spotkało się, aby przedstawić swoje opinie na temat wyzwań związanych z następnymi programami, zidentyfikowanych w ramach oceny. Dyskusja ta pozwoliła określić możliwe synergie między funduszami oraz wykazała potrzebę kontynuowania prac już w poszczególnych branżach z osobna, łącząc zatrudnienie i szkolenia z inwestycjami w zrównoważony rozwój, innowacyjność oraz małe i średnie przedsiębiorstwa. W czerwcu i lipcu ponad 100 uczestników wzięło udział w trzech warsztatach tematycznych poświęconych określeniu priorytetów programów operacyjnych związanych z wykorzystaniem EFRR i EFS oraz środków, które trzeba będzie zastosować w ramach tych programów.

Zamiast po prostu wspomagać projekty realizowane przez poszczególne podmioty z osobna, organ zarządzający chciał kierować wszystkimi tymi podmiotami w ramach wspólnego podejścia. W tym celu zebrał przyszłych partnerów razem i przedstawił im korzyści wynikające ze współpracy w dwóch ważnych kwestiach, a mianowicie w zakresie rozwoju zintegrowanych sektorów gospodarczych oraz w kwestii polaryzacji społeczno-gospodarczej i regionalnej.

W okresie 2007-2013 niektórzy beneficjenci sygnalizowali na przykład korzyści płynące z przedstawiania ujednoczonego wizerunku okręgów byłego centrum przemysłowego regionu. Inni współpracowali ze sobą, aby stymulować rozwój sześciu sektorów przemysłowych związanych z tym środowiskiem, analizując możliwości tworzenia lub rozwijania firm oraz oferując szeroki zakres skoordynowanego wsparcia dla firm z tych sektorów.

Istotną zaletą są przy tym niewielkie rozmiary regionu oraz fizyczna bliskość zainteresowanych podmiotów gospodarczych. Władze uważają też, że stymulowanie efektu synergii i zastosowanie zintegrowanego podejścia zaowocuje stworzeniem dodatkowych miejsc pracy. Umożliwi to promowanie testowania i rozwoju nowych metod przez niektóre z firm, co pozwoli przyspieszyć wdrażanie tych metod przez inne przedsiębiorstwa, a jeszcze innym firmom pozwoli we właściwym czasie przeszkolić pracowników. Dzięki temu będą

w stanie zaspokajać popyt lub reagować na możliwości rynkowe. Mówiąc krótko, pozwoli im to usprawnić prognozowanie i współpracę oraz szybciej reagować na potrzeby rynku.

Zgodnie ze strategią „Europa 2020” program operacyjny Regionu Stołecznego Brukseli będzie otwarty na kwestie innowacyjności, ochrony środowiska i włączenia społecznego. Z tego powodu region oczekuje, że wybrane projekty nie będą ograniczać się tylko do jednego z tych wymiarów.

Programowanie EFRR będzie się koncentrować na procesie rewitalizacji wybranych sektorów gospodarki jako całości poprzez wykorzystywanie pewnych istniejących dźwigni finansowych: będzie monitorować i wspierać pewne inicjatywy oraz promować współfinansowanie ze środków publicznych lub prywatnych z myślą o stymulowaniu spójności wybranych sektorów.

Aby uniknąć rozpraszania funduszy, środki z EFRR będą przydzielane w pierwszej kolejności sektorom, które postawiły sobie za cel redukcję emisji CO₂ lub starają się zmniejszyć zużycie energii oraz swój wpływ na środowisko, a także tym, które mogą generować nowe miejsca pracy pokrywające się z lokalnie dostępnymi zasobami kadrowymi. Projekty, które mają zasięg mniej niż lokalny, również będą mogły być wybierane. Jednak władze regionalne będą zwracać uwagę na rzeczywiste pozytywne skutki, które mogą one powodować, czyli na ich stymulujący wpływ na sektor, który w ten sposób pobudzony, będzie z kolei w stanie powodować powstawanie (krótko- lub średnioterminowych) miejsc pracy odpowiadających kadrom dostępnym na szczeblu lokalnym i regionalnym. Region zadba również o przestrzeganie zasady inteligentnej specjalizacji, a także o wykorzystywanie i rozwijanie narzędzi udostępnionych w poprzednich okresach programowania, takich jak powstały w Brukseli ośrodek Greenbizz pełniący funkcję inkubatora rozwiązań, które mają w przyszłości służyć ochronie środowiska.

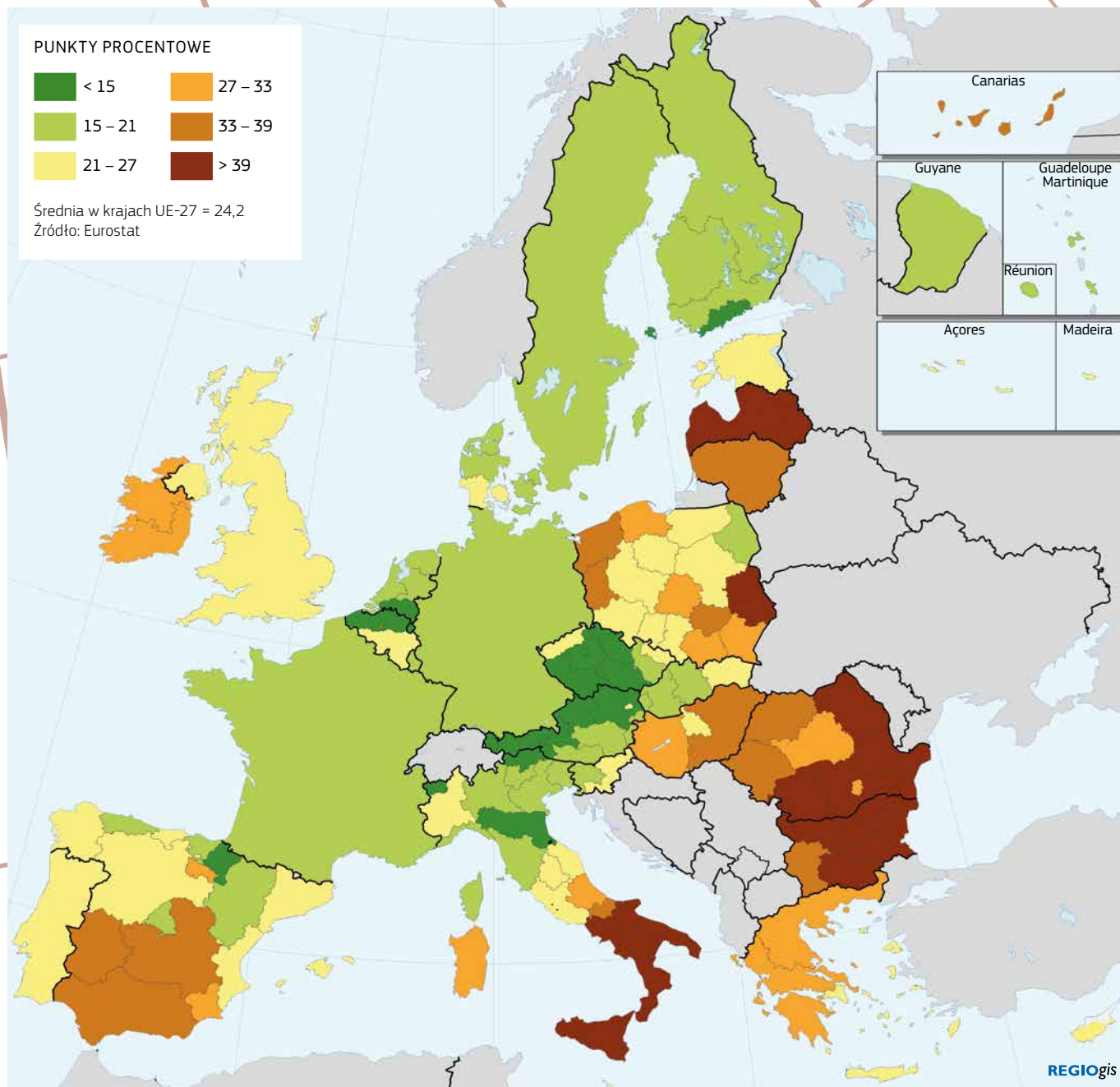
Sandrine Vandewattynne

*Dyrektor ds. komunikacji
Brukselska Regionalna Służba Publiczna,
Dział Koordynacji Regionalnej, Sekcja ds. Koordynacji
i Zarządzania EFRR w okresie 2007-2013*

► WIĘCEJ INFORMACJI
www.feder.irisnet.be

► LUDNOŚĆ

ZAGROŻONA UBÓSTWEM LUB WYKLUCZENIEM SPOŁECZNYM, 2011

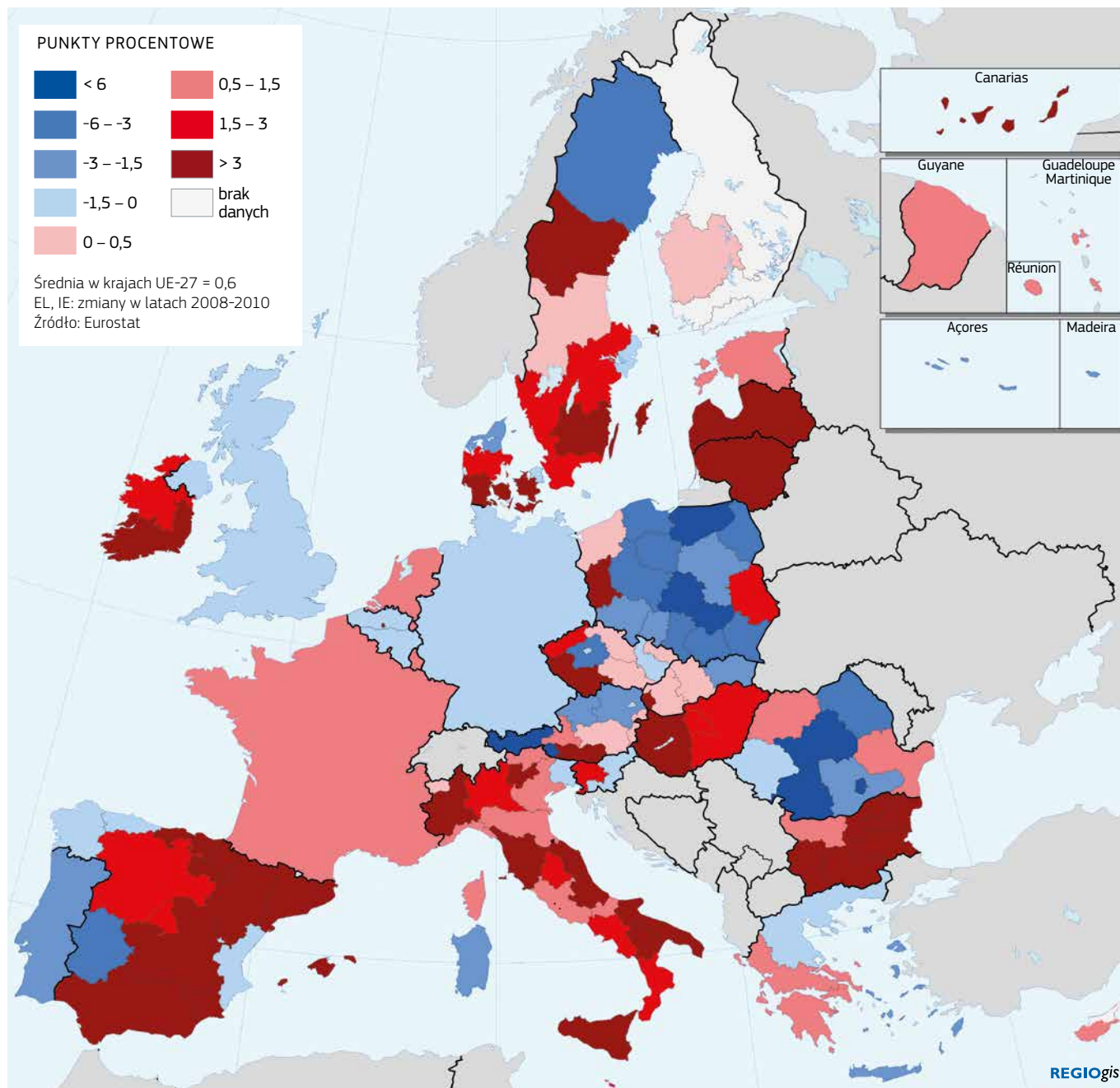

W 2011 r. najwyższe wskaźniki ludności zagrożonej ubóstwem lub wykluczeniem społecznym odnotowano w Bułgarii, na południu i wschodzie Rumunii, na Łotwie oraz w południowych Włoszech. W tym samym roku niskie wskaźniki ubóstwa zarejestrowano w szczególności w pewnych regionach Austrii, Czech i północnych Włoch.

W skali całej UE kryzys gospodarczy spowodował wzrost wskaźnika populacji zagrożonej ubóstwem lub wykluczeniem społecznym. W latach 2008-2011 udział takiej ludności wzrósł o 0,6 punktów procentowych. Zjawisko to w przyszłości prawdopodobnie jeszcze się nasili, gdyż kryzys jeszcze nie minął, a jego efekty uwidaczniają się dopiero po pewnym czasie. ►►

▶ ZMIANA WSKAŹNIKA POPULACJI

ZAGROŻONEJ UBÓSTWEM LUB WYKLUCZENIEM SPOŁECZNYM W LATACH 2008-2011

▶▶ Zagrożenie ubóstwem lub wykluczeniem społecznym wzrosło najsilniej w sześciu państwach członkowskich w największym stopniu dotkniętych kryzysem (Estonia, Grecja, Irlandia, Łotwa, Litwa i Hiszpania), ale znaczne skutki kryzysu odnotowano też w tym względzie we Włoszech i w Bułgarii. Jednak w kilku dużych państwach członkowskich, takich jak

Niemcy i Wielkiej Brytanii, wzrost tego zagrożenia był raczej niewielki, a w niektórych, takich jak Polska i Rumunia, odnotowano nawet jego niewielki spadek.

▶ WIADOMOŚCI

[WIADOMOŚCI W SKRÓCIE]

WYSTAWA FOTOGRAFICZNA „100 EURBAN SOLUTIONS”

Tegoroczna impreza OPEN DAYS będzie mieć nowy aspekt wizualny. Jest to wystawa „100 EURBAN solutions” (100 ekologicznych rozwiązań miejskich) organizowana w kilku miejscach, w których odbędą się warsztaty OPEN DAYS, a także w plenerze, na ulicach Brukseli. Wystawa ta ilustruje udane rozwiązania miejskie, a także warte upowszechnienia dobre praktyki (dotyczące np. oczyszczania ścieków, transportu publicznego, mieszkalnictwa itd.), które zrealizowano w praktyce w okresie programowania 2007-2013. Zdjęcia wraz z opisami zostaną także opublikowane w Internecie, dzięki czemu będą się mogły z nimi zapoznać także te osoby, którym nie uda się dotrzeć do Brukseli.

▶ WIĘCEJ INFORMACJI

http://ec.europa.eu/regional_policy/conferences/od2013/exhibitions.cfm

UPOWSZECHNIANIE WIEDZY O REALIZOWANYCH PROJEKTACH

Ponad 120 członków sieci INFORM stowarzyszającej dyrektorów ds. komunikacji z EFRR i Funduszu Spójności spotkało się w dniach 30-31 maja w Budapeszcie, aby wymienić doświadczenia, zaprezentować wyciągnięte wnioski oraz określić warte rozpowszechnienia dobre praktyki.

Szczególną uwagę poświęcono dwóm tematom: sposobom angażowania beneficjentów w działania komunikacyjne już od chwili uruchomienia projektu (na tym zagadnieniu koncentrował się przykład z Malty), a także przygotowaniu strategii komunikacyjnych na następny okres finansowania (4 regiony z Holandii opracowują wspólnie jedną strategię).

Program spotkania oraz wszelkie inne prezentacje zamieszczono na stronie poświęconej imprezom organizowanym przez sieć INFORM. Znacznie zaawansowane są już także przygotowania do zbliżającej się konferencji pt. „Telling the story” („Opowiem Ci historię”), która ma się odbyć w Brukseli w dniach 9-10 grudnia 2013 r. Ta duża i ważna konferencja, organizowana przez DG ds. Polityki Regionalnej i Miejskiej we współpracy z DG ds. Zatrudnienia i Spraw Społecznych, ma na celu podkreślenie znaczenia popularyzacji informacji o osiągnięciach unijnej polityki spójności.

W ramach konferencji zaprezentowane zostaną dobre praktyki w zakresie komunikacji stosowane w państwach członkowskich, ostateczna wersja zasad informacyjno-komunikacyjnych na lata 2014-2020 oraz wyniki Eurobarometru 2013 dotyczące „Poziomu świadomości obywateli nt. polityki regionalnej UE oraz percepcji tej polityki”.

W trakcie konferencji odbędą się również warsztaty/dyskusje panelowe nt. wybranych zagadnień komunikacyjnych (media społecznościowe, kampanie informacyjne, dni otwarte projektów itd.), a także szkolenia praktyczne. Celem imprezy jest dostarczenie organom zarządzającym aktualnej, przydatnej wiedzy na te tematy jeszcze przed ostatecznym sformułowaniem strategii komunikacyjnych programów.

▶ WIĘCEJ INFORMACJI

http://ec.europa.eu/regional_policy/informing/events/201305/index_en.cfm

8. SPRAWOZDANIE Z POSTĘPÓW: STRATEGIA SPÓJNOŚCI UE POTRZEBNA BARDZIEJ NIŻ KIEDYKOLWIEK

W latach 2008-2012 stopa bezrobocia wzrosła w czterech piątych regionów Unii Europejskiej. Dodatkowo w latach 2007-2010 odnotowano spadek PKB w dwóch trzecich regionów. W zasięgu kryzysu znalazły się zarówno te bardziej, jak i mniej rozwinięte regiony. W rezultacie, po długim okresie konwergencji, różnice pomiędzy regionami Unii Europejskiej znowu zaczęły się pogłębiać.

Ta radykalna zmiana tendencji została odnotowana w przyjętym dzisiaj przez Komisję Europejską 8. sprawozdaniu z postępu realizacji strategii spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej pt. „Regionalny i miejski wymiar kryzysu”. Wykazano w nim znaczny wzrost bezrobocia w regionach, spadek PKB, obniżenie cen domów i mieszkań oraz spadek wartości rozporządzalnego dochodu gospodarstw domowych. Z raportu wynika, że podczas gdy bezpośrednio inwestycje zagraniczne i eksport szybko wróciły do normy, wartość importu wciąż znajduje się znacznie poniżej poziomu sprzed kryzysu.

► WIĘCEJ INFORMACJI

http://ec.europa.eu/regional_policy/information/reports/index_pl.cfm

EXTREMADURA PRZEDSTAWIA SWOJĄ STRATEGIĘ INTELIGENTNEJ SPECJALIZACJI

24 czerwca hiszpański region Extremadura przedstawił podczas spotkania Komitetu Regionów w Brukseli swoją strategię inteligentnej specjalizacji (RIS3). Wiceprzewodnicząca ds. regionów Cristina Teniente oraz dyrektor DG ds. Polityki Regionalnej i Miejskiej Raoul Prado podkreślili znaczenie tej strategii jako narzędzia regionalnej transformacji gospodarczej, mającego kluczowe znaczenie dla optymalizacji wykorzystania funduszy w okresie 2014-2020.

Extremadura włączyła strategię inteligentnej specjalizacji w skład swojej strategii innowacyjności i przedsiębiorczości pod nazwą ONE (Organising a New Extremadura – Organizacja nowej Extremadury), czyniąc z niej jeden z głównych filarów swojej regionalnej struktury gospodarczej. Strategia ta koncentruje się na czterech tematach mających na celu poprawę jakości życia, a mianowicie na długofalowym zarządzaniu zasobami naturalnymi, zaawansowanym przemyśle spożywczym, odnawialnych źródłach energii oraz turystyce. Te cztery zagadnienia będą stanowić punkt wyjścia do sformułowania strategii, która powinna być na tyle elastyczna, aby można ją było weryfikować i modyfikować w trakcie okresu programowania w celu jak najskuteczniejszego stymulowania mocnych stron regionu.

W ramach prezentacji zwrócono też uwagę na sposób, w jaki opracowywanie strategii pozwoliło zaktywizować lokalne, zainteresowane tą strategią podmioty. W lutym 2013 r. zorganizowano forum, w którym uczestniczyło ponad 500 mieszkańców, pracowników wyższych uczelni, przedsiębiorców i przedstawicieli władz lokalnych. Celem forum było udzielenie władzom pomocy w definiowaniu priorytetów na przyszłość. Następnym krokiem będzie przekazanie strategii RIS3 do zatwierdzenia przez Komisję Europejską, co stanowi element warunków *ex ante*, które muszą spełnić państwa członkowskie.

► WIĘCEJ INFORMACJI

<http://one.gobex.es>

Łączny koszt:
3 496 000 EUR
Wkład UE:
1 000 000 EUR

▶ WSCHODNIA ANGLIA, WIELKA BRYTANIA

▶ CZUJNIK ELEKTRONICZNY

POZWAŁA OSZCZĘDZAĆ ZASOBY POPRZECZ MONITOROWANIE SIECI WODOCIĄGOWEJ

Wycieki wody z rurociągów podziemnych powodują milionowe straty. Brytyjska firma Syrinix Ltd opracowała inteligentny system monitorowania wodociągów umożliwiający wykrywanie przecieków oraz powiadamianie o nich zespołów naprawczych.

Firma Syrinix z siedzibą w Norwich, w Wielkiej Brytanii, to powstałe niedawno niewielkie przedsiębiorstwo, które opracowało zaawansowany czujnik i urządzenia do przetwarzania sygnałów przeznaczone do monitorowania sieci wodociągowych.

Rozwój firmy był finansowany ze środków Low Carbon Innovation Fund (LCIF) – lokalnego funduszu kapitałowego wysokiego ryzyka współfinansowanego przez Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego (EFRR). Kwota dofinansowania dla firmy Syrinix wyniosła 810 tys. GBP (1 mln EUR). Środki pozyskane z LCIF zawsze łączone są ze środkami ze współinwestycji prywatnych. Ponadto fundusz może pozyskać niezbędne środki inwestycyjne od innych „aniołów” biznesu.

W 2010 r. firma Syrinix wprowadziła na rynek produkt TrunkMinder – inteligentny system monitorowania wodociągów działający w oparciu o czujniki rozmieszczone w odstępach 500-750 metrów wzdłuż całej sieci wodociągowej. Czujniki te wykrywają niewielkie przecieki i wysyłają automatycznie ostrzeżenia do odpowiedniego zakładu użyteczności publicznej, który jest w stanie naprawić taki przeciek zanim dojdzie do pęknięcia rury i do wycieku większych ilości wody.

Ten inteligentny system monitorowania jest już wykorzystywany przez zakłady wodociągowe w całej Wielkiej Brytanii i pozwala zaoszczędzić miliony funtów na kosztach czasu pracy i innych zasobów.

System TrunkMinder dostarcza osobom zarządzającym infrastrukturą powiadomienia zawierające kluczowe informacje na temat lokalizacji przecieku, z dokładnością do metra – mogą to być wczesne ostrzeżenia umożliwiające zapobieganie katastrofalnym awariom sieci wodociągowej, a także natychmiastowe ostrzeżenia o pęknięciach rur.

Firma Syrinix opracowała także rozwiązanie TransientMinder, które pozwala zmniejszyć szkodliwe skutki szybkich zmian ciśnienia w sieciach wodociągowych. Takie działania, jak zamykanie lub szybkie otwieranie zaworów, mogą wywierać szkodliwy wpływ na infrastrukturę, gdyż szybkie zmiany ciśnienia powodują zmęczenie materiałów, a czasami bardzo poważne zniszczenia innych elementów lokalnej sieci wodociągowej.

W ciągu dwóch ostatnich lat firma Syrinix stała się czołowym ekspertem w dziedzinie technologii zarządzania infrastrukturą wodociągową, prowadzi też negocjacje z zakładami użyteczności publicznej z Australii i USA oraz z Bliskiego i Dalekiego Wschodu.

Fundusz LCIF dokonuje – na wczesnym etapie rozwoju – inwestycji kapitałowych w małe i średnie przedsiębiorstwa ze wschodniej części Anglii. Opracowują one nowe, innowacyjne produkty lub procesy z dbałością o niską emisję dwutlenku węgla oraz o ochronę środowiska. Na budżet funduszu składa się 25,3 mln EUR (20,5 mln GBP) z EFRR, a także ponad 21 mln EUR (17 mln GBP) ze środków inwestycyjnych sektora prywatnego, co daje w sumie kwotę ponad 61,7 mln EUR (50 mln GBP) przeznaczoną na inwestycje we wschodniej części Anglii. Fundusz jest dostępny do grudnia 2015 r.

▶ WIĘCEJ INFORMACJI

www.syrinix.com

www.lowcarbonfund.co.uk

▶ ANDALUZJA, HISZPANIA

▶ ENERGOOSZCZĘDNE

SYSTEMY OŚWIETLENIOWE Z ANDALUZJI

Łączny koszt:
10 295 000 EUR
Wkład UE:
1 153 000 EUR

Barbate, zlokalizowane w Kadyksie w południowej Andaluzji, należy do miast hiszpańskich najbardziej dotkniętych bezrobociem. Miejscowość ta, której gospodarka jest oparta na rybołówstwie i na turystyce, przeżywa obecnie jeden z najtrudniejszych okresów w swojej historii.

Jednak od 2009 r. miasto jest siedzibą jednej z najważniejszych inicjatyw biznesowych w Andaluzji, a mianowicie firmy Light Environment Control SL (LEC). Ta wspierana ze środków unijnych firma zainicjowała znaczne pozytywne zmiany w zniszczonej gospodarce lokalnej. W szczególności stworzyła bezpośrednio 82 nowe miejsca pracy, z tego większość dla wysoko wykwalifikowanych inżynierów, co pomaga także zatrzymać w Andaluzji utalentowanych specjalistów, którzy – gdyby tego projektu nie zainicjowano – nie byłiby w stanie rozwijać się zawodowo w Hiszpanii.

Firma LEC powstała w 2009 r. po czterech latach badań nad opracowaniem efektywniejszego i tańszego systemu oświetleniowego. Instytucje administracji publicznej i firmy mają świadomość, że koszty oświetlenia należą do ich największych kosztów stałych.

W 2007 r., jeszcze w fazie badań, firma LEC oświetliła pierwsze miasto europejskie z wykorzystaniem zdalnie sterowanej technologii LED. Pozytywna reakcja ze strony administracji publicznej i firm zachęciła ją do dalszych prac badawczych oraz do zaprojektowania i produkcji własnych lamp.

W 2009 r. rozpoczęto budowę centrum produkcyjnego wytwarzającego produkty w technologii R&D+i (research, development and innovation – badania, rozwój i innowacyjność) oraz LED. Budynek o powierzchni 6 500 m² mieści halę maszyn, „pomieszczenie czyste” (ang. clean room) do produkcji elektroniki, halę do malowania, obszar do oznaczania jasności produktów oraz montażownię.

Lampy LED znacznie obniżają zużycie energii, a w konsekwencji także koszty. Nadają się w całości do recyklingu i – w przeciwieństwie do oświetlenia konwencjonalnego – nie zawierają żadnych zanieczyszczeń, takich jak ołów, kadm lub rtęć. Ponadto nie emitują podczerwieni ani ultrafioletu oraz generują mniej ciepła, co powoduje mniejsze straty energii i ogranicza zapotrzebowanie na klimatyzację.

Dzięki zdobytej wiedzy specjalistycznej firma LEC opracowała wewnętrzne i zewnętrzne rozwiązania oświetleniowe, a także firmowe oprogramowanie pod nazwą StelUrban służące do sterowania oświetleniem ulicznym. Oprogramowanie to pozwala dostosowywać oświetlenie do potrzeb w czasie rzeczywistym, zapewniając tym samym dodatkowe oszczędności energii. Oprogramowanie jest zainstalowane w chmurze, co umożliwia dostęp do niego z dowolnego urządzenia mobilnego. Jest ponadto wyposażone w system alarmowy, który ostrzega użytkowników o możliwości nieupoważnionych podłączeń lub nieupoważnionego zużycia energii, a także o wszelkich innych nieprawidłowościach w funkcjonowaniu instalacji.

Kontrola nad całym procesem produkcji pozwala firmie dostosowywać rozwiązania do potrzeb poszczególnych klientów. Firma LEC jest obecnie uważana za czołowego producenta systemów oświetleniowych LED w Andaluzji, a także za jednego z największych w Hiszpanii. Firma realizuje projekty systemów oświetleniowych w krajach takich jak Meksyk, Brazylia, Peru i Maroko. Otrzymała również nagrodę za innowacyjność przyznaną przez Uniwersytet w Sewilli, a także wyróżnienie Rady Regionalnej Andaluzji w kategorii innowacyjności i osiągnięć naukowych.

▶ WIĘCEJ INFORMACJI

<http://www.lecsl.com/web/?lan=en>

▶ EUROPEJSKA WSPÓŁPRACA TERYTORIALNA

▶ WYMIANA DOŚWIADCZEŃ

W ZAKRESIE FINANSOWANIA PROJEKTÓW REALIZOWANYCH PRZEZ MŚP

Łączny koszt:
1 995 000 EUR
Wkład UE:
1 567 000 EUR

Projekt FIN-EN pomaga państwom członkowskim dzielić się informacjami i dobrymi praktykami z zakresu wykorzystywania instrumentów inżynierii finansowej oraz prywatnych źródeł finansowania do wspierania MŚP.

Instrumenty inżynierii finansowej to jedna z form pomocy oferowanych przez Komisję Europejską państwom członkowskim, aby im ułatwić realizację celów polityki spójności. Do instrumentów tych należą na przykład pożyczki, gwarancje kredytowe, kapitał inwestycyjny, kapitał wysokiego ryzyka oraz mikrofinansowanie. Pozwalają one państwom członkowskim efektywniej angażować kapitał z sektora prywatnego oraz wykorzystywać środki z sektora publicznego w realizację wykonywanych projektów.

Wykorzystywane we właściwych okolicznościach i we właściwy sposób, instrumenty finansowe mogą odgrywać kluczową rolę w maksymalnym zwiększaniu efektywności i skuteczności realizowanej polityki regionalnej, co stanowi oczywisty priorytet w obecnej sytuacji gospodarczej i finansowej. Z ostatnich danych wynika, że każde euro ze środków publicznych wydane na pożyczki zapewniało zysk w kwocie od jednego do dwóch euro, na inwestycje kapitałowe – na poziomie od jednego do trzech euro, a na kredyty gwarantowane – rzędu od jednego do ośmiu euro.

Realizowana w ramach projektu FIN-EN inicjatywa pt. „Wymiana informacji nt. metod inżynierii finansowej dla przedsiębiorstw”, w której uczestniczy 13 partnerów z 13 krajów, ma na celu analizę i wymianę doświadczeń zgromadzonych przez władze regionalne i krajowe z całej Europy, aby umożliwić efektywniejsze wykorzystywanie instrumentów inżynierii finansowej.

W ramach projektu realizowanego przez włoską instytucję Finlombarda S.p.A., spółkę stowarzyszoną regionu Lombardia, oraz finansowanego z programu Europejskiej Współpracy Terytorialnej INTERREG IVC, powołano paneuropejską sieć użytkowników instrumentów inżynierii finansowej. Sieć ta ma stanowić forum do omawiania każdej z faz procesu

wdrożeniowego – programowania, wdrażania i monitorowania oraz raportowania – aby umożliwić opracowywanie konkretnych rozwiązań podobnych problemów.

Tworzona jest kompleksowa baza danych zawierająca informacje na temat instrumentów inżynierii finansowej wdrożonych przez partnerów. Przeanalizowano doświadczenia dotyczące stosowania około 45 instrumentów finansowych – w tym 6 programów udzielania gwarancji, 10 programów udzielania pożyczek, 13 programów udostępniania kapitału inwestycyjnego oraz 16 programów mieszanych.

Opracowano też witrynę internetową, która ma za zadanie szybkie udostępnianie informacji na temat różnych instrumentów finansowych. Będą w niej także zamieszczane wytyczne dotyczące inżynierii finansowej, w tym głównie na temat pułapek, których należy unikać, oraz najlepszych praktyk wartych upowszechniania, a także czytelne zasady dotyczące konfigurowania i wdrażania instrumentów finansowych oraz angażowania potencjalnych instytucji pośrednictwa finansowego.

Współpraca i wymiana dobrych praktyk między uczestnikami jest wspierana poprzez organizowanie tematycznych zespołów roboczych i wizyt studyjnych oraz rozpowszechnianie informacji.

Nowe rozporządzenia dotyczące europejskich funduszy strukturalnych i inwestycyjnych na lata 2014-2020 stymulują szersze stosowanie instrumentów inżynierii finansowej w ramach polityki spójności. Doświadczenia zebrane w ramach trzyletniego projektu, który będzie realizowany do grudnia 2014 r., pomogą w promowaniu szerszego stosowania takich narzędzi finansowych w następnym okresie programowania oraz w zapewnieniu wsparcia większej liczbie MŚP.

▶ WIĘCEJ INFORMACJI
www.fin-en.eu

Łączny koszt:
1 844 000 EUR
Wkład UE:
464 000 EUR

▶ STŘEDNÍ ČECHY, CZECHY

▶ ZMODERNIZOWANA SZKOŁA

UMOŻLIWI PONOWNĄ INTEGRACJĘ MŁODZIEŻY W NIEKORZYSTNEJ SYTUACJI

Centrum Zawodowe i Szkoła Praktyczna w miejscowości Kladno–Vrapice w Czechach pomaga dzieciom w niekorzystnej sytuacji zdobywać umiejętności praktyczne oraz świadectwa czeladnicze, które pomogą im wejść na rynek pracy.

Szkoła ta, zlokalizowana na terenach przemysłowych mieszczących się na przedmieściach obszaru metropolitalnego Pragi, została odnowiona i zmodernizowana, aby móc pełnić funkcję skutecznej i nowoczesnej instytucji szkoleniowej, która może pomóc młodzieży znajdującej się obecnie na marginesie społeczeństwa w uzyskaniu nowych umiejętności i zdobyciu pracy.

Centrum Zawodowe i Szkoła Praktyczna (Odborné učiliště a Praktická škola) w miejscowości Kladno–Vrapice została poddana gruntownej modernizacji obejmującej rekonstrukcję dachu budynku o powierzchni 750 m², co umożliwiło zlokalizowanie na poddaszu dodatkowych klas oraz ważnego nowego wyposażenia szkolnego.

Aby móc sfinansować prace renowacyjne, szkoła otrzymała z różnych programów 47,7 mln koron czeskich, w tym dotację w wysokości 12 mln koron z finansowanego przez EFRR regionalnego programu operacyjnego dla regionu Bohemii Środkowej.

Kompleks szkolny obejmuje teraz specjalne centrum doradztwa, biura szkoły, a także sześć nowych klas wykorzystywanych przez terminatorów i ich nauczycieli. Oprócz dodatkowych klas na poddaszu szkoła posiada teraz nowoczesną kuchnię, w której osoby zdobywające zawód wykwalifikowanego opiekuna/pielęgniarki mogą się na przykład uczyć gotowania gorących posiłków i przygotowywania napojów.

Aby pomóc uczniom niepełnosprawnym, zbudowano pozbawione barier wejście, wyposażone w windę, które ułatwia dostęp oraz pozwala uczęszczać do szkoły umożliwiającej zdobycie świadectwa czeladniczego w zawodzie ogrodnika lub elektryka.

Szkoła oferuje kursy czeladnicze umożliwiające uczniom zdobycie kwalifikacji stolarza, elektryka, kwiaciarza, paramedyka, pielęgniarza, opiekuna/pielęgniarki, pracownika firmy cateringowej, malarza i dekoratora, ślusarza, murarza itd.

Przyjmowani są do niej uczniowie z rodzin o wykształceniu jedynie podstawowym, takich jak romskie, dzięki czemu dzieci te mają szansę zdobycia podstawowych kwalifikacji. Aby pomóc w integracji grup w niekorzystnej sytuacji społecznej, należy także zapewnić dostęp do niedrogich, wysokiej jakości usług opieki społecznej. Szkoła ta stanowi element złożonej sieci ratunkowej.

Oczekuje się, że szkoła pomoże poprawić lokalne wskaźniki zatrudnienia poprzez zmniejszenie liczby osób bezrobotnych o wykształceniu jedynie podstawowym.

„Szukamy najlepszych sposobów aktywizacji tych uczniów, aby zachęcić ich do uzyskania pozycji osoby szanowanej, do zdobycia kwalifikacji i kompetencji oraz do znalezienia dobrej pracy. Naszą ambicją jest zbudowanie nowoczesnej szkoły, która będzie w stanie konkurować w ramach UE dzięki wysokiej jakości wyposażenia i metod nauczania” – powiedziała kierowniczka szkoły, Ivana Sedláková.

▶ WIĘCEJ INFORMACJI
www.ouvrapice.cz

▶ OCENA *EX POST* POLITYKI SPÓJNOŚCI W LATACH 2007-2013

CZEGO MOŻNA NAUCZYĆ SIĘ Z OCENY WDRAŻANIA POLITYKI W CZASACH KRYZYSU?

Nadszedł już czas na rozpoczęcie planowania oceny *ex post* okresu programowania 2007-2013. Zgodnie z przepisami Komisja Europejska musi zakończyć ocenę do końca roku 2015. Dyrekcje Generalne ds. Polityki Regionalnej i Miejskiej oraz ds. Zatrudnienia i Spraw Społecznych koordynują serię ocen tematycznych, przyglądając się różnym aspektom wdrażania i ich wpływowi na politykę spójności.

Dla okresu programowania 2000-2006 Dyrekcja Generalna ds. Polityki Regionalnej i Miejskiej przeprowadziła bardzo rozległą ocenę *ex post*, obejmującą 19 różnych pakietów prac realizowanych przez 5 lat i zakończoną ostatecznie w 2012 r. Tym razem analizy będą bardziej skoncentrowane. Pewne kwestie poruszone w ocenie okresu 2000-2006 zostaną przeanalizowane bardziej szczegółowo, analizie poddane zostaną także nowe obszary. Z uwagi na to, że obecny okres programowania nie skończy się w trakcie dokonywania oceny, mniej uwagi poświęci się obszarom interwencji, w których oczekiwanie na skutki trwa dłużej (takim jak np. infrastruktura).

Poniżej wymieniono niektóre główne pytania, na które należy udzielić odpowiedzi w ramach oceny:

- ▶ Jakie efekty przyniosło korzystanie z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR) i Funduszu Spójności? Co działało się z polityką regionalną w czasie kryzysu? Czy programy polityki regionalnej zdołały w tym czasie utrzymać inwestycje w rozwój? Co kryzys mówi nam o mocnych stronach różnych poziomów nadzoru w różnych państwach członkowskich?
- ▶ Jakie zjawiska/działania w obszarach MŚP i innowacyjności wspiera się z EFRR? Czy interwencje te należą do tych, które w literaturze ekonomicznej uchodzą za najefektywniejsze? Jakie istnieją dowody efektów tych interwencji?
- ▶ Czy EFRR wspiera duże przedsiębiorstwa? Jeśli tak, to w jakim celu i jaki był tego skutek?
- ▶ Jakie jest racjonalne uzasadnienie i jakie są pierwsze efekty programów udostępniania kapitału wysokiego ryzyka uruchomionych przy wsparciu ze strony EFRR? Jakie były koszty tych działań?
- ▶ Jaką infrastrukturę transportową i związaną z ochroną środowiska zbudowano przy wsparciu z funduszy strukturalnych? Czy w kontekście poprzednich doświadczeń infrastruktura ta ma szanse na stabilność finansową?

Najbardziej udane projekty wspierania biznesu finansowane z EFRR (od lewej do prawej): Centrum badawcze terapii regeneracyjnych – klaster doskonałości, Saksonia, Niemcy; Ekoinkubator biznesu Ravensbourne, Londyn, Wielka Brytania; BIC Granada – element programu zachętę motywującego do innowacyjności i rozwoju działalności biznesowej, Andaluzja, Hiszpania.

- ▶ Jak fundusze strukturalne inwestowały w wydajność energetyczną i jakie są tego efekty? Które państwa członkowskie odniosły sukces i dlaczego oraz na jakie przeszkody natknęły się inne państwa?
- ▶ Jak jest racjonalne uzasadnienie inwestycji w turystykę, kulturę, dziedzictwo naturalne i branże twórcze? Jakie są główne rodzaje inwestycji i jakie są dowody ich efektywności?
- ▶ Co osiągnęły programy Europejskiej Współpracy Terytorialnej, zwłaszcza w dziedzinie badań, technologii i innowacji, ochrony środowiska i jej pogłębiania oraz transportu? Jak programy transnarodowe i międzyregionalne wpłynęły na rozwój polityki w UE?
- ▶ Które strategie z zakresu zintegrowanego rozwoju obszarów miejskich są wspierane z funduszy strukturalnych? Jaka jest rola inwestycji w infrastrukturę społeczną?

Pod koniec 2015 r. zostanie opracowany raport syntetyczny. Dla każdego bloku oceny powstaną też raporty tematyczne, a także raporty krajowe i regionalne, które będą dostępne za pośrednictwem map elektronicznych.

Wśród zastosowanych metod znajdują się m.in. przeglądy literatury, analiza danych, studia przypadków, ankiety, modele makroekonomiczne i sektorowe. W pierwszej kolejności DG ds. Polityki Regionalnej i Miejskiej dokonała oceny danych przekazanych przez organy zarządzające w rocznych sprawozdaniach z realizacji. Pozwoli to zwiększyć poziom zaawansowania późniejszych pakietów prac realizowanych w ramach oceny. Pomoże także osobom odpowiedzialnym za opracowywanie programów na lata 2014-2020 w podniesieniu jakości i zwiększeniu niezawodności stosowanych przez nie systemów monitorowania.

W trakcie procesu planuje się przeprowadzenie szeregu konsultacji z ekspertami ze środowiska akademickiego, specjalistami od poszczególnych tematów oraz z osobami odpowiedzialnymi za opracowanie i wdrożenie polityki w 28 państwach członkowskich. Konsultacje te ułatwią analizę i pozwolą wyciągnąć trafniejsze wnioski z oceny. DG ds. Polityki Regionalnej i Miejskiej oczekuje, że dzięki tym rozmowom państwa członkowskie i regiony poświęcą wnioskowi z oceny należyłą uwagę i uwzględnią je w programach na lata 2014-2020, które pod koniec 2015 r. wciąż jeszcze będą na bardzo wczesnym etapie realizacji.

Ocena *ex post* okresu programowania 2000-2006 wywarła silny wpływ na projektowanie okresu 2014-2020. Wnioski z oceny dowodzą, że racjonalnie uzasadniona okazała się zarówno koncentracja na konkretnych celach (specyficznych w kontekście krajowym lub regionalnym), jak i wymóg stosowania wskaźników wyników wyrażających ten cel w kategoriach linii bazowej i celu oraz stosowanie wspólnych wskaźników o uzgodnionych definicjach, a także wyjaśnienie ról monitorowania i oceny oraz wymóg dokonywania przez organy zarządzające ocen wpływu. DG ds. Polityki Regionalnej i Miejskiej oczekuje, że ocena *ex post* dostarczy jeszcze więcej informacji, które pozwolą usprawnić projektowanie polityki spójności, a także zwiększyć jej wpływ.

▶ WIĘCEJ INFORMACJI

http://ec.europa.eu/regional_policy/impact/evaluation/index_en.cfm

PROGRAM

**7-10 PAŹDZIERNIKA
2013 R.**

_Bruksela (BE)

OPEN DAYS 2013

**28-29 PAŹDZIERNIKA
2013 R.**

_Bukareszt (RO)

**II Doroczne Forum Strategii
UE dla regionu Dunaju**

8 LISTOPADA 2013 R.

_Bruksela (BE)

**Regiony siłą napędową
nowego wzrostu gospodar-
czego osiąganego poprzez
inteligentną specjalizację**

9-10 GRUDNIA 2013 R.

_Bruksela (BE)

**Konferencja pt.
„Telling the story”
(„Opowiem Ci historię”)**

6-7 LUTEGO 2014 R.

_Ateny (Grecja)

**Konferencja nt. strategii
UE dla regionu
adriatycko-jońskiego**

31 MARCA 2014 R.

_Bruksela (BE)

RegioStars

Więcej informacji o tych wydarzeniach znajduje się w części Wydarzenia strony internetowej Inforegio:

http://ec.europa.eu/regional_policy/conferences/agenda/index_pl.cfm

**WYRAŹ
SWOJĄ
OPINIĘ**

Jesteśmy zainteresowani otrzymywaniem informacji o osiągnięciach polityki spójności w Państwa regionie, przedstawiających wyniki tej polityki i zapewnianych przez nią wymiernych korzyściach dla obywateli. Chętnie też poznamy Państwa opinie na temat przygotowań do następnego okresu programowania.

Wybrane wypowiedzi zostaną zaprezentowane w następnym wydaniu magazynu „Panorama”. Prosimy o przesyłanie tekstów (liczących maksymalnie 600-700 słów) na adres:

regio-panorama@ec.europa.eu

■ Urząd Publikacji

Komisja Europejska,
Dyrekcja Generalna ds. Polityki Regionalnej i Miejskiej
Komunikacja – Ana-Paula Laissy
Avenue de Beaulieu 1 – B-1160 Brussels
E-mail: regio-panorama@ec.europa.eu
Internet: http://ec.europa.eu/regional_policy/index_pl.cfm

